



INSTITUTIONEN FÖR SOCIALT ARBETE

Socialtjänstens arbete med våldsutövande pappor utifrån barnens bästa

En kvalitativ intervjustudie från ett behandlarperspektiv

SW2237 Vetenskapligt arbete i socialt arbete, 15 hp
Scientific Work in Social Work, 15 higher education credits
Avancerad nivå
Höstterminen 2017
Författare: Petronella Bergkvist
Handledare: Ann-Charlott Timander

Abstract

Titel	Socialtjänstens arbete med våldsutövande pappor utifrån barnens bästa - en kvalitativ intervjustudie utifrån ett behandlarperspektiv
Författare	Petronella Bergkvist
Nyckelord	IPV, våld, pappor, socialtjänst

Syfte: Uppsatsens syfte var att undersöka vad behandlare inom socialtjänst anser att barn, som bevitnat sin pappas våld mot hans partner, är förtjänta av att socialtjänst gör för/med pappan. Uppsatsen syftade vidare till att skapa förståelse för eventuella hinder behandlare menar står i vägen för att papporna ska få till sig föreslagna insatser. Metod: Studien hade en kvalitativ ansats och bygger på 6 semistrukturerade intervjuer av behandlare som är verksamma inom socialtjänst i västra Sverige. Empirin analyserades med hjälp av innehållsanalytisk metod utifrån ett induktivt/abduktivt förhållningssätt där mitt mål var att, i möjligaste mån, låta det empiriska materialet styra val av teoretiska perspektiv. Val av teoretiska perspektiv blev; teorier om mäns våld mot kvinnor i nära relation, våldstypologier, organisationsteori samt motivationsteori. Resultatet: Studien visar att behandlare inom socialtjänst i högsta grad anser att socialtjänst ska arbeta med våldsutövande pappor för att pappornas barn ska kunna ha ett gott liv. Ett brett spektrum av arbete ska riktas till målgruppen; skydd mot fortsatt våld och behandlingsarbete med fokus på alternativ till våldsutövande och föräldraskap är centrala delar. Det föreligger ett flertal hindrande faktorer för att kunna genomföra föreslagna åtgärder. Ett påtagligt hinder är brist på kunskap om våld inom socialtjänst. En mer djuplodad kunskap om våldets typologier och hur insatser formas utifrån detta framkommer vara av vikt för att socialtjänstens insatser ska vara av god kvalitet. Vidare tydliggörs organisatoriska hindrande faktorer som socialtjänst behöver förhålla sig till i arbetet med våldsutövande pappor. Samverkan mellan myndighetsutövande och behandlande delar av socialtjänst behöver utvecklas. Socialtjänst behöver också tillförsäkra sig legitimitet från andra organisationer för att få vetskap om vilka pappor som behöver myndighetens insatser.

Abstract

Title Socialtjänstens arbete med våldsutövande pappor utifrån barnens bästa - en kvalitativ intervjustudie utifrån ett behandlarperspektiv

Author Petronella Bergkvist

Keywords IPV, violence, fathers, social service.

Purpose: The purpose of the essay was to investigate what social service providers consider that children, who witnessed their father's violence against his partner, need social services to provide for their fathers. The aim was further to create an understanding of possible barriers to the proposed contributions for the fathers. Method: The study had a qualitative approach and is based on 6 semistructured interviews of councilors in social services in western Sweden. The empirics was analyzed using content-analytical method based on an inductive/abductive approach where my goal was to, as far as possible, let the empirical material decide the choice of theoretical perspectives. The choice of theoretical perspectives became; theories of men's violence against women, violence typologies, organizational theory and motivational theory. The result: The study shows that social service providers strongly believe that social services should work with violent fathers in order for the children of these fathers to have a good life. A wide range of work should be addressed to the target group; protection against continued violence and treatment focusing on alternative to violent behavior and good parenting behavior are key elements. There are several impeding factors for implementing proposed measures. A significant obstacle is lack of knowledge about violence in social services. A more profound knowledge of the typologies of violence and the way in which interventions are based on this appears to be important if the efforts are to be of good quality. Furthermore, the essay clarifies organizational obstacles in social services for the work with the violent fathers. Collaboration between different parts in the social services need to be developed. Social services also need to enhance legitimacy from other organizations in order to gain knowledge of which father who need their efforts.

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	6
SYFTE	7
FRÅGESTÄLLNINGAR	7
UPPSATSENS RELEVANS	7
DEFINITIONER AV NYCKELBEGREPP	8
BAKGRUND	8
2. TIDIGARE FORSKNING.....	9
Intimate partner violence - ett spretigt kunskapsfält	9
VÅLDSUTÖVANDE PAPPOR I SVENSK SOCIALTJÄNST	9
FÖRHÅLLNINGSSÄTT SOM OSYNLIGGÖR VÅLD.....	10
INSATSER TILL VÅLDSUTÖVANDE PAPPOR.....	10
Varför får våldsutövande pappor inte tillräcklig hjälp?	10
Vad bör göras för våldsutövande pappor?.....	11
3. TEORETISKA PERSPEKTIV	13
TEORIER OM MÄNS VÅLD MOT KVINNOR I NÄRA RELATION	13
Våld i nära relation – relationella förklaringsmodeller	13
Mäns våld mot kvinnor – strukturella förklaringsmodeller	14
VÅLDETS TYPOLOGIER.....	14
Nära-relations-terrorism våld	14
Situationsbetingat parrelations våld	15
ORGANISATIONSTEORETISKA PERSPEKTIV	15
Instrumentellt organisationsperspektiv	15
Kulturellt organisationsperspektiv	16
Nyinstitutionellt organisationsperspektiv.....	16
Transformativt organisationsperspektiv	16
Organisationsteori i socialtjänstens barnavård.....	16
MOTIVATION	17
Motivation från olika perspektiv	17
Samtalmetoden Motivational Interviewing MI.....	17
OM TEORIERNAS KOPPLING TILL STUDIEN	18
4. METOD.....	19
METODISK ANSATS.....	19
AVGRÄNSNINGAR OCH URVAL.....	19
Inklusionskriterier.....	20
Exklusionskriterier	20
Urval	20
DATAINSAMLINGSMETOD.....	20
Intervjutillfällena	21
Intervjupersonerna.....	21

ANALYSFÖRFARANDET	21
Innehållsanalys	21
Uppsatsens analysförfarande.....	22
Transkriberingsprocessen	22
Från transkriberingar till teman	22
SÖKNING AV TIDIGARE FORSKNING.....	23
FÖRFÖRSTÅELSE	23
TILLFÖRLITLIGHET OCH ÄKTHET	24
Tillförlitlighet	24
Äkthet.....	25
METODDISKUSSION.....	25
ETISKA ÖVERVÄGANDEN	25
5. RESULTAT OCH ANALYS	27
VAD BÖR SOCIALTJÄNST GÖRA FÖR VÅLDSUTÖVANDE PAPPOR?	27
Socialtjänsten ska arbeta med våldsutövande pappor	27
Socialtjänst ska upptäcka mäns våld i nära relation	28
Socialtjänst ska utreda vid misstanke om våld i nära relation.....	29
Socialtjänst ska sätta ord på våld som våld.....	30
Socialtjänst ska motivera våldsutövande pappor till behandling	31
Socialtjänst ska skydda barn mot fortsatt våld	32
Socialtjänst ska behandla våldsutövande pappor.....	34
VAD HINDRAR SOCIALTJÄNST I ARBETET MED VÅLDSUTÖVANDE PAPPOR?	35
Samhälleliga hinder	35
Hinder utifrån socialtjänstens organisation	36
Hinder utifrån anställda inom socialtjänsten.....	38
Hinder utifrån de våldsutövande papporna.....	40
6. AVSLUTANDE DISKUSSION	41
STUDIENS BEGRÄNSNINGAR	42
FÖRSLAG PÅ FRAMTIDA FORSKNING	42
7. KÄLLFÖRTECKNING	43
8. BILAGOR.....	46
BILAGA 1 – INFORMATIONSBLAGD.....	46
BILAGA 2 – SAMTYCKESFORMULÄR	48
BILAGA 3 – INTERVJUGUIDE	49

Inledning

2001 visade Lundgren et al. att mäns våld mot kvinnor och barn är av epidemiologiska mått som antas kosta samhället enorma summor utifrån de medicinska och psykologiska konsekvenser det förorsakar. Hur många barn som bevittnar sin pappas våld mot hans partner vet vi inte med säkerhet. (Norman et al, 2012) I en rapport från allmänna barnhuset 2017 framkommer att 14% av de tillfrågade barnen upplevt våld mellan de vuxna i familjen. (Jernbro & Janson, 2017)

Forskning kring barn som utsätts för att bevittna våld av en omsorgsperson mot en annan omsorgsperson visar att barnen blir skräckslagna och tycks uppleva det som om de själva blir direkt utsatta i situationer då de upplever våld. (Almqvist & Broberg, 2004) Svenska barn som utsatts för att bevittna våld visar på lägre livskvalitet än jämnåriga barn som inte utsatts. De våldsutsatta barnen lider oftare av huvudvärk, magont och svårigheter att sova än jämnåriga barn. (Grip et al. 2014) De har ofta svårigheter med reglering av känslor, exempelvis lider många våldsutsatta barn av stark rädsla, aggressivitet och förhöjd spänningsnivå. (Almqvist & Broberg, 2004) Barn som bevittnat våld riskerar också lära sig att våld är ett effektivt sätt att skaffa sig kontroll på (Cater, 2004) och sannolikheten är stor att barnen återupprepar samma typ av beteende de bevittnat i sina framtida relationer, antingen som våldsutsatta eller som förövare. (Guille, 2004)

Våld i nära relation är kränkningar av mänskliga rättigheter. Sverige har ratificerat ett flertal internationella överenskommelser¹ som förpliktigar till att aktivt arbeta för att säkerställa att landets medborgare får stöd och hjälp att dels inte utsättas för våld i nära relation och om så sker få hjälp som gör att våldet upphör. I FN:s barnkonvention framgår att barn har rätt till en uppväxt utan våld. I artikel 19 betonas staternas ansvar att vidta åtgärder för att skydda varje barn mot fysiskt och psykiskt våld, övergrepp, vanvård och utnyttjande av förälder eller annan som har hand om barnet. (Barnkonventionen) I socialtjänstlagen (SoL) 5 kap 1 § framkommer att socialnämnden i varje kommun ska verka för att barn växer upp under trygga och goda förhållanden. Socialnämnden har ett särskilt ansvar för att barn och unga som riskerar att utvecklas ogynnsamt får det skydd och stöd som de behöver. (Socialstyrelsen, 2016) Socialnämnden i varje kommun har som uppdrag att bedöma risk för om våldsutsatta barn kan komma att utsättas för att bevittna ytterligare våld. (6. Kap 1§ SOSFS 2014:4) I våldshandboken, socialstyrelsens riktlinjer till vård och socialtjänst, tydliggörs att det är viktigt att socialtjänsten har ett säkerhetstänk och ett arbetssätt som underlättar för barnen i riskfyllda situationer, exempelvis när barn träffar sina föräldrar efter ett förhör, en situation som är förenad med risk för påtryckningar, hot eller ytterligare våld. Däri tydliggörs även vikten av insatser som riktar sig till våldsutövare för att bekämpa och förebygga våld. (Socialstyrelsen, 2016) Vad gäller våld i nära relation måste socialtjänsten ta ett helhetsgrepp kring problematiken och tillse att samtliga familjemedlemmar får det stöd och den hjälp de behöver. Detta måste inkludera våldsutövaren om våldet ska kunna upphöra. (Prop. 2006/07:38 ; Prop 2011/12:4) Ingenting i lagen förpliktigar dock socialtjänsten att erbjuda våldsutövande pappor hjälp och stöd trots att det viktigaste stödet barn som bevittnat våld mot en omsorgsperson behöver är skydd från fortsatt utsatthet. (Broberg et. al, 2011) Enligt de allmänna råden i SOSFS 2014:4 framgår dock att socialnämnden bör erbjuda insatser till våldsutövande föräldrar som ska ta utgångspunkt i barnens behov och syfta till att den våldsutövande föräldern förändrar sitt beteende och upphör med att utöva våld.

¹ FN:s konvention om att avskaffa all slags diskriminering av kvinnor (CEDAW), FN:s konvention om rättigheter för personer med

funktionsnedsättning (CRPD) och Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet (den s.k. Istanbulkonventionen)

Således vet vi att våld i nära relation är ett allvarligt samhällsproblem som åsamkar alltför många människor ett enormt lidande. Vi vet att barn som lever i familjer där det förekommer våld riskerar utveckla svåra symtom av olika karaktär. Vi vet också att socialnämnden bör ta ett helhetsgrepp i frågan våld i nära relation och tillse att samtliga familjemedlemmar får den hjälp de behöver samtidigt som det inte finns krav om att kommuner ska arbeta med våldsutövande män.

Vi vet mindre om hur socialtjänsten bör arbeta med våldsutövande män, eller – som jag framgent kommer uttrycka mig – våldsutsatta pappor, för att våldsutsatta barn ska ha ett så gott liv som möjligt. Vad kan socialtjänsten göra för dessa pappor i syfte att barnens liv ska utvecklas så bra det bara går. Vad är hjälpsamt och vilka hinder stöter man på när man försöker skapa insatser riktade till våldsutövande pappor? Det är inom detta område jag valt att röra mig i detta uppsatsarbete.

Syfte

Uppsatsen syftar till att undersöka vad behandlare inom socialtjänst anser att barn, som bevittnat sin pappas våld mot hans partner, är förtjänta av att socialtjänst gör för/med pappan. Vidare syftar uppsatsen till att utröna och skapa förståelse för eventuella faktorer behandlare inom socialtjänst menar står i vägen för att erbjuda våldsutövande pappor det man ser behövs för att pappornas barn ska ha det bra.

Frågeställningar

1. Vad bör socialtjänst göra med/för våldsutövande pappor för att möjliggöra att pappornas barn har ett så gott liv som möjligt?
- 2a. Vad hindrar socialtjänst från att tillgodose våldsutövande pappor med det man menar behövs för att pappornas barn ska ha ett så gott liv som möjligt?
- 2b. Hur kan vi förstå de eventuella hinder som finns för att tillgodose våldsutövande pappor med det man menar behövs för att pappornas barn ska ha ett så gott liv som möjligt?

Uppsatsens relevans

Med tanke på vad som framkommit kring hur utbredd problemet mäns våld mot kvinnor i nära relation är, hur allvarliga konsekvenser det ger för de barn som bevittnar våldet och att det ligger under socialtjänstens ansvarområde att tillse att barn skyddas mot att utsättas för våld är det av största vikt att arbetet med våldsutövande pappor tas på största allvar. Hur man bör arbeta med papporna för barnens skull är förhållandevis lite beforskat. (Guille, 2004) Utifrån detta har studien stor vetenskaplig relevans. Att Sverige som land ratificerat barnkonventionen som förpliktigar att skydda barn mot våld innebär att det svenska samhället behöver tillförskansa sig kunskap om hur vi ska nå upp till detta åtagande där förståelse för hur man ska arbeta med våldsutövande pappor är en av delarna. Utifrån detta har uppsatsen även samhällelig relevans. Mäns våld mot kvinnor i nära relation är ett socialt problem som drabbar många familjer, på olika sätt. Sannolikheten att som socionom och/eller familjeterapeut komma i kontakt med familjer som är drabbade av problematiken är stor, således behöver båda professionerna ha kunskap inom området, varför uppsatsen också har relevans i en familjeterapeutisk utbildning och på det sociala arbetets fält.

Definitioner av nyckelbegrepp

I uppsatsen återkommer ett antal begrepp mer eller mindre frekvent. Nedan tydliggörs dem och hur jag använder dem i uppsatsen.

Våld; I uppsatsen utgår jag från Isdals (2001, s.34) definition av våld; *”Våld är varje handling riktad mot en annan person, som genom att denna handling skadar, smärtar, skrämmer eller kränker, får denna person att göra något mot sin vilja eller avstå från något som den vill”*.

VINR; Förkortning av begreppet våld i nära relation.

Bevittna våld; Broberg et al. (2011) resonerar kring definitionen av att bevittna våld utifrån att begreppet kan tyckas missvisande eftersom barns upplevelse av våld ofta består av fler intryck än att just se. De menar att barn tar in våld även via hörsel- och känselintryck. Upplevelsen av våldet blir lika skrämmande för barnet som att direkt bevittna våldet. Utifrån att begreppet bevittna våld är väl inarbetat väljer Broberg et al. (2011) att behålla begreppet varför jag gör likadant. När jag använder begreppet bevittna våld i uppsatsen inbegriper det således att barn på något sätt tar in våld som pågår mellan de vuxna i familjen.

Nära relation; I uppsatsen används begreppet ”nära relation” för att beskriva en närstående till vilken en har en intim relation såsom maka, sambo, flickvän.

Våldsutövande; Begreppet våldsutövande används i uppsatsen som ett epitet för den som brukat våld gentemot en annan.

Våldsutsatt; Begreppet våldsutsatt används i uppsatsen för den som blivit direkt utsatt för våld samt för den som blivit utsatt för att bevittna våld.

Bakgrund

Idag står mäns våld mot kvinnor på den politiska agendan utifrån att det ses som ett samhällsproblem som måste motverkas. I ett historiskt perspektiv har våldet varit osynligt. Våld inom äktenskapet uppfattades länge som ett uttryck för mannens legitima maktutövning. Utifrån kvinnorörelsens arbete på slutet av 70-talet och fram till idag kan vi tala om en ökad medvetenhet om problemets existens. Våldet sågs som ett problem för kvinnor fram till början av 80-talet då man även började intressera sig för hur barn som lever i familjer där det förekommer våld påverkades. (Nilsson & Lövkrona, 2015)

Tidigare forskning

I detta kapitel går jag igenom tidigare forskning som är av relevans för mitt syfte och mina frågeställningar. Jag inleder med en bred presentation av forskningsfältet kring arbete med våldsutövande pappor för att sedan dyka ner i några specifika artiklar som har särskild relevans för uppsatsen. Den tidigare forskningen kan förankra uppsatsen i befintlig kunskap på området "socialtjänstens arbete med våldsutövande pappor för pappornas barns bästa". Jag kommer senare, i analys av det empiriska materialet, använda mig av den tidigare forskningen. Den tidigare forskning som jag presenterar intresserar sig för olika teman och behandlar hur olika förhållningssätt inom den svenska politiken, socialarbetarkåren och gruppen av våldsutövande pappor påverkar vad som görs med våldsutövande pappor i det praktiska sociala arbetet. Forskningen lyfter olika hindrande faktorer till att arbetet med målgruppen ska kunna genomföras väl samtidigt som den lyfter vad som bör göras för att det ska bli bra, vilket i högsta grad är av relevans utifrån mina frågeställningar.

Intimate partner violence – ett spretigt kunskapsfält

"Intimate partner violence" eller, på svenska, våld i nära relation (VINR) är huvudrubriken på det forskningsområde som min uppsats rör sig inom. En del av forskningen på fältet intresserar sig för barn som bevittnar mäns våld mot kvinnor, en annan för insatser till våldsutövande pappor. För att undersöka tidigare forskning inom området har jag, på ett systematiskt sätt, gått igenom tidigare internationell och nationell forskning inom dessa områden och då särskilt intresserat mig för den forskning som tittat på socialtjänstens arbete med våldsutövande pappor. Forskning på området är ett relativt nytt forskningsområde, där inte mycket är skrivet. (Guille, 2004) Den forskning som gjorts handlar framförallt om pappornas beteende och hur de är i relation till sina barn. (Forsell, 2016) Vad gäller forskning om socialtjänstens arbete med våldsutövande pappor utifrån vad som gör att deras barn ska må så bra som möjligt har mycket lite gjorts.

Våldsutövande pappor i svensk socialtjänst

2003 publicerade Maria Eriksson sin avhandling "I skuggan av pappa" i vilken hon undersöker hur den svenska offentliga politiken under 1990-talet hanterade pappor med våldsproblematik och hur familjerättssekreterare hanterar pappors våld i samband med skilsmässor. Avhandlingen är av vikt för min uppsats då den ger en förståelse för den kontext som socialsekreterare verkar inom och hur den kontexten kan utgöra hinder i arbetet med våldsutövande pappor. Eriksson visar att den svenska offentliga politiken syftar till att skapa jämställdhet och förutsätter ett delat föräldraskap där båda föräldrarna har en nära kontakt med sina barn. Synsättet skapar, menar Eriksson, en kontext som möjliggör pappors tillgång till sina barn men hindrar arbetet mot pappors våld. Eriksson visar att socialtjänst har svårare att ingripa mot pappors övergrepp än att ingripa med syftet att underlätta för att pappor ska ha kontakt med sina barn efter en skilsmässa. Hon påvisar att familjerättssekreterares konstruktion om släktskap utifrån blodsband gör att de anser att barn ska ha kontakt med sin pappa som ses som en viktig person i barnets liv, oavsett om pappan misshandlar barnets mamma eller ej. Skulle släktskap istället konstrueras utifrån sociala relationer menar Eriksson att högre krav skulle kunna ställas på att pappor ska ta ansvar för att deras barn ska ha en god barndom. Eriksson beskriver att familjerätten kan utgå från att mammans fysiska närvaro som det problematiska, inte pappans våld, varför en separation mellan föräldrarna ses som en lösning av våldsproblematiken. Det finns, menar Eriksson, ingen kritisk diskurs om våldsutövande pappors föräldraskap i den offentliga politiken som socialsekreterare kan använda sig av för att sätta press på våldsutövande pappor att förändras. Vidare påvisar Eriksson att våldsutsatta mammor upplever att socialsekreterare pressar dem att ordna umgänge mellan sina barn och deras pappa.

Förhållningssätt som osynliggör våld

Mattsson (2013) undersökte hur behandlare förstår våld i nära relation och hur förståelsen påverkar behandlingsinsatserna. Studien är av vikt för uppsatsen då den skapar förståelse för hur behandlares förhållningssätt och förklaringar till våld och behandling påverkar det faktiska arbetet. Mattsson (2013) kommer fram till att mäns våld och kvinnors och barns utsatthet för våld neutraliseras och osynliggörs när behandlare använder relationella förklaringsmodeller till våld och bortser från strukturella. Mattsson tolkar orsaken till att behandlarna väljer att förstå våldet relationellt utifrån att strukturella förklaringsmodeller till våld är laddade och skapar besvärande känslor hos socialarbetare. Det grundar sig i förståelsen för att inte bara de män som utövat våld, utan alla män, är ansvariga för våldet. Andra jämställdhetsfrågor som står långt ifrån vardagsrelationer är lättare att koppla till strukturer eftersom de inte berör enskilda män. Vidare framkommer i Mattssons studie att behandlarna tagit till sig ideal om att behandlare ska vara neutrala och lyssna på klienters berättelser utan att ta ställning vilket är svårt att sammanlänka med strukturella förklaringsmodeller till våld som uppfattas som subjektiva och partiska. Konsekvensen blir att den utsatta parten missgynnas. Om man ensidigt lutar sig mot "neutrala" perspektiv i en verksamhet som hanterar våld i nära relationer riskerar man att neutralisera och osynliggöras det reella våldet och kvinnors utsatthet. (Mattsson, 2013)

Insatser till våldsutövande pappor

I tre studier; Smith-Stover & Morgos (2013), Holt (2003) och Stanley et al (2011a) framställs en bild av att socialtjänsten, på olika sätt, förbiser arbetet med våldsutövande pappor. De visar på orsaker till detta och påtalar vad socialtjänst bör göra för våldsutövande pappor. De tre artiklarna berör således samtliga av uppsatsens frågeställningar.

Studierna påvisar att socialarbetare ofta undviker, minimerar eller döljer mäns våld mot kvinnor i nära relation under någon annan form av klassificering än våld. Socialtjänsten fokuserar på mammor och utelämnar pappor i sitt arbete med problematiken. (Holt, 2003) Om papporna delaktiggörs är det antingen i utredningsarbete eller genom att de remitteras till ett externt behandlingsprogram riktat personer med andra problem än våld, exempelvis missbruk. (Stanley et al. 2011a) De kan också erbjudas föräldrafärdighetsträning som dock sällan fokuserar på hur papporna ska interagera med sina barn. (Smith-Stover & Morgos, 2013) Forskning påvisar att pappors våldsutövande mot sin partner ofta fortsätter trots att socialtjänsten involverats i familjen. En orsak till detta menar man är att socialarbetare arbetar utifrån föreställningar om att våldet ska upphöra genom att mammorna lämnar de våldsutövande papporna och tar med sig barnen. (Stanley et al. 2011a)

Varför får våldsutövande pappor inte tillräcklig hjälp?

Ett flertal orsaksförklaringar till att socialtjänst eller andra behandlingsenheter inte arbetar med våldsutövande pappor i någon större utsträckning lyfts i den tidigare forskningen. En är att behandlare, utifrån sina fördomar om våldsutövande pappor, undviker att behandla papporna antingen omedvetet p.g.a. trötthet, rädsla för sin egen säkerhet, missuppfattningar och frustration över våldscykeln som drabbar kvinnor och barn. Eller medvetet som ett sätt att ta ansvar för att skydda kvinnan och barn utan att undersöka den eventuella möjligheten att inkludera pappan i lösningen av problemet. (Smith-Stover & Morgos, 2013) En annan förklaring som påvisas är att socialtjänst aktivt väljer bort att arbeta med våldsutövande pappor utifrån anställdas personliga säkerhet, tidsbrist och bristen på insatser att erbjuda papporna. (Stanley et al. 2011a)

Holt (2003) lyfter sju faktorer som hindrar våldsutövande pappor från att ta del av lämpliga interventioner:

1. Socialarbetares värderingar om att familjer ska hålla ihop för barnens skull.
2. Socialarbetare saknar våldskunskap och undervärderar allvaret i situationen.
3. Socialarbetare patologiserar kvinnan utifrån okunskap om våldskonsekvenser.
4. Socialtjänsten saknar tydliga policyers om hur man ska arbeta med våld.
5. Socialarbetarna är överarbetade, får tunnelseende och tappar de våldsutsatta barnen.
6. Socialarbetare kan vara rädda för männen, saknar kunskap om hur man involverar dem i arbetet och undviker därför att involvera dem.
7. Socialtjänsten fokuserar på kvinnor och barn i våldsärenden. Pappan osynliggörs.

Stanley et al (2011b) visar att socialarbetare får anstränga sig för att engagera våldsutövande pappor i olika interventioner. Dels utifrån att papporna gör sig onåbara och dels utifrån ett motstånd hos kåren mot att arbeta med våldsamma män. De menar att socialarbetare saknar både de färdigheter och det självförtroende som krävs för att arbeta med våldsamma pappor vilket är en orsak till att papporna hänvisas till "specialistprogram" som riktar sig till våldsutövande män. Detta i sin tur kan få konsekvensen att papporna anser att de, utifrån sitt deltagande i specialistprogrammet, kan ha kontakt och umgänge med sina barn utan att för den sakens skull arbeta med sitt föräldraskap. Stanley et al (2011b)

Vad bör göras för våldsutövande pappor?

Michael P Johnson har sedan 90-talet intresserat sig för fenomenet våldsamma män i nära relation. Han intresserar sig för våldets typologier och vikten av att urskilja vilken typ av våld som pågår inom familjen. Johnson visar att skillnaderna mellan olika typer av våld (se teorikapitel) är mycket stora och att det därför är avgörande att de som arbetar med våld i nära relation kan analysera de våldsamma männen för att förstå vilken typ av våld man har att göra med. Utifrån detta är hans forskning av högsta relevans för min uppsats. Johnson påvisar att olika typer av våld har olika karaktär utifrån våldsfrekvens, ömsesidighet, allvarhetsgrad och upptrappning. Våldet har också olika orsaksförklaringar, utvecklingsbanor, och prognos för effektiva interventioner. Olika typer av våld ger olika fysiska och psykiska konsekvenser för den våldsutsatta kvinnan. (Johnson, 2006) Den kartläggning Johnson menar måste föregå arbetet med varje våldsutövande män ska syfta till att avgöra vilken typ av våld som utförs för att förstå problematiken i respektive ärende och för att erbjuda verkningfulla interventioner till de olika inblandade – barn, pappor och våldsutsatt partner. Johnson (2006) menar att en utredning som syftar till att urskilja vilken typ av våld man möter bör grunda sig på information om våldets kontrollerande innehåll från både den våldsutövande och den våldsutsatta. Han hävdar att det ofta saknas en av delarna, information om de kontrollerande inslagen i våldet eller information från båda parter, i kartlägningsarbetet som ligger till grund för insatser. Det är i våldets kontrollerande karaktärer som informationen om vilken typ av våld som utövas finns. (Johnson 2006). Holtzworth-Munroes (2000) menar att, för att förstå den enskilda mannens våld mot sin partner och för att kunna erbjuda adekvata insatser så behöver den våldsamma mannens personlighet, kvinnosyn och våldets mönster kartläggas. Hon menar att män som använder sig av nära-relationers terrorism, dvs. Johnsons form av kontrollerande våld, ofta lider av psykiatrisk problematik i form av borderline och antisocial personlighetsstörning. Johnson, 2006, anser att det inte finns någon motsättning mellan hans och Holtzworth-Munroes (2000) ståndpunkter i utredningsförfarandet av våldsutövande män. Han hävdar att de båda ingångarna snarare bör kombineras för att skapa en så god förståelse som möjligt för den våldsutövande mannen.

Mattsson (2013) menar att socialtjänstens neutrala förhållningssätt i våldsärenden måste problematiseras för att mäns våld inte ska neutraliseras och kvinnors och barns utsatthet inte ska osynliggöras. Hon menar att det finns behov av teorier som uppmärksammar och erkänner maktrelationer mellan kvinnor och män samtidigt som de tar relationella perspektiv i beaktan för att hantera utmaningar som skapas i socialtjänstens arbete med våld i nära relation. Hennes ståndpunkt underbyggs av Johnsons perspektiv att de som arbetar med våldsutövande män måste kunna utvärdera olika former av våldsproblematik. (Johnson, 2006) För att denna kunskap ska genomsyra de verksamheter som arbetar med de våldsamma papporna menar forskning att det är viktigt att verksamheterna utvecklar användbara policyers i arbetet med våld. (Johnson, 2006; Holt, 2003)

Behandlingsmässigt menar man att insatser behöver rikta in sig på att motivera våldsutövande pappor till att genomgå behandling utifrån att de ofta förnekar sitt våldsamma beteende eller kämpar med att medge att det finns ett behov av förändring. Både yttre och inre motivation är värdefull men inre motivation ökar sannolikheten till större beteendeförändring på lång sikt. Genom att medvetandegöra våldets påverkan på barn och genom att skapa förutsättningar för de aktuella männen att arbeta mot en känsla av att vara en tillräckligt bra förälder ökar sannolikheten att nå upp till mål som ställs upp av socialtjänst utifrån barnets behov. (Stanley et al. 2011b) Socialarbetare måste vara medvetna om att en separation mellan mannen och kvinnan inte är ett fullgott skydd för att barnet inte ska utsättas för att bevittna våld. Detta dels utifrån att en separation inte alltid är möjligt och dels utifrån att våldet efter en separation ofta fortgår då pappan inte fysiskt försvinner från familjen. Utifrån detta faktum behöver de våldsutövande papporna engageras i behandling om en förändring ska möjliggöras. För att kunna involvera papporna i behandlingsinriktade åtgärder behöver socialarbetare träning i funktionella färdigheter att arbeta med våldsutövande pappor för att ha tillräckligt med självförtroende för att våga göra detta arbete. (Stanley et al, 2011a) Att erbjuda våldsutövande pappor behandling skulle också fungera förebyggande, dvs. minska risken att våldet återupprepas i fler generationer. (Smith-Stover & Morgos, 2013)

Socialtjänst bör inte utgå från att behandlingsinsatser i form av program som riktar sig till våldsutövande män är tillräckligt för att skydda mannens barn mot hotet om våld mot hans partner. Det är inte tillräckligt för att säkerställa barnets behov av säkerhet. Därför skulle det vara olyckligt om socialtjänstens arbete med barn och unga lägger över ansvaret att arbeta med våldsamma pappor till den typen av program. Det skapar en risk att våldsutövande pappor väljer att delta i gruppbehandling riktad till våldsamma män som ett sätt att undvika att hamna i vårdnadstvist. Istället bör programmen bakas in i verksamheten riktad till barn och unga. (Stanley et al, 2011b)

Teoretiska perspektiv

I detta kapitel går jag igenom de olika teoretiska perspektiv jag senare, i kapitlet "resultat och analys", kommer tolka det empiriska materialet med. De teorier jag använder mig av valde jag genom ett induktivt-abduktivt förhållningssätt, jag utgick från mitt syfte, mina frågeställningar och det empiriska materialet i kombination med min förförståelse för att se vilka typer av teorier som kan användas. (Gillberg, 2017) Empirin handlar i stor utsträckning om våld i nära relationer varför jag valde att använda mig av teorier inom ämnet. Empirin berör också konkreta insatser som man anser att socialtjänstens ska erbjuda våldsamma pappor, och svårigheter att göra så. För att se närmre på dessa fenomen har jag använt mig av organisationsteorier. Avslutningsvis handlar stora delar av empirin om hur man motiverar våldsamma pappor till förändring. Utifrån detta tema valde jag att använda mig av motivationsteori och specifikt Motivational Interview.

Teorier om mäns våld mot kvinnor i nära relation

Det finns ett flertal förklaringsmodeller till mäns våld mot kvinnor som utgår från olika akademiska traditioner. (Hearn, 1998) Olika teorier ger olika förklaringar till våldet. Vilken förklaringsmodell vi utgår från påverkar hur vi förstår fenomenet och hur vi förhåller oss till det. Det finns en skiljelinje mellan perspektiv som utgår från en strukturell förståelse för våldet och perspektiv som utgår från en relationell förståelse för våldet. Jag kommer nedan att tydliggöra dessa två perspektiv som vissa forskare (ex. Johnson, 2006) menar måste kombineras.

Våld i nära relation – relationella förklaringsmodeller

När våld förstås utifrån relationella förklaringsmodeller utgår man generellt från begreppet "våld i nära relation". Relationella förklaringsmodeller intresserar sig för våld som resultat av en konflikt mellan två parter. (Archer, 2002) De relationella förklaringsmodellerna kan härledas till socialisationsteori, familjeterapeutisk teori och kognitiv-beteendeterapeutisk teori. De förklarar mäns våld mot kvinnor som socialt inlärd beteenden. (Hearn, 1998) Våld kan exempelvis förstås utifrån begreppet "det sociala arvet" vilket innebär att våldet förstås utifrån att mannen upplevt våld som barn och på så sätt socialiserats in i ett våldsamt beteende. Våldet utvecklas, menar man, i samspel mellan två parter där våldsutövaren provoceras till att använda våld av sin partner. Inom teorin beskrivs olika faktorer som gör att den våldsutövande mannen har svårt att hantera sin partners provokationer såsom stress, fattigdom, arbetslöshet, psykisk sjukdom eller migration. De relationella förklaringsmodellerna till våld rymmer även teorier om könsroller där typiska manliga och kvinnliga egenskaper beskrivs som orsaksförklaring till våld. Exempelvis kvinnors verbala förmåga och förmåga att visa känslor och mäns brist på dessa förmågor. Mannen får utlopp för sina känslor genom våldet och kvinnorna genom att prata. Det våldsamma beteendet beskrivs i teorin som något onormalt och avvikande. (Nilsson & Lövkrona, 2015) De relationella förklaringsmodellerna har framförallt kritiserats utifrån sin brist i att förklara vad det är som gör att våldet är så könat som det är, dvs. varför så stor del av våldet utövas av män mot kvinnor. (Hearn, 1998) Kritiker menar även att förklaringsmodellerna lägger skuld och ansvar för våldet på den våldsutsatta. (Nilsson & Lövkrona, 2015) Vidare kritiseras förklaringsmodellerna utifrån att de gör sambandsförklaringar mellan socioekonomiska faktorer och våld, vilket man menar inte stämmer eftersom forskningen visat att våld i nära relation finns i alla socioekonomiska samhällsgrupper. (Allen, 2013)

Mäns våld mot kvinnor – strukturella förklaringsmodeller

För att förstå de strukturella förklaringsmodellerna av våld behöver man vidga blicken och titta på "mäns våld" som inkluderar allt våld som begås av eller mot män. Det inkluderar det globala-, det interpersonella-, det institutionella-, det strukturella-våldet och det som begås av en person mot en annan. Mäns våld inkluderar; fysiskt, sexuellt, psykiskt, verbalt, ekonomiskt, materiellt, latent våld. (Hearn, 1998) Den tydligaste gemensamma nämnaren för våldshandlingar världen över är att våldsutövaren är en man, vilket förutom i våldsstatistik syns i yrkesval, idrottsutövande och i kulturen. Våld kan således utifrån detta synsätt betraktas som en fråga om kön även när våldet inte drabbar kvinnor. (Nilsson & Lövkrona, 2015) De feministiskt strukturella förklaringsmodellerna utgår från att mäns våld mot kvinnor, som är begreppet som används inom teorin, begås utifrån den könsmaktsordning som genomsyrar hela samhället där män är överordnade kvinnor. (Lundgren et al. 2001) Mäns våld mot kvinnor är en handling av flera som syftar till att patriarkatet ska vidmakthålla sin strukturella makt. Kvinnor försätts i en underordnad position genom strukturell diskriminering och ideologier som legitimerar och rationaliserar maktordningen. Detta pågår kontinuerligt både på en samhällelig nivå och inom familjen. (Nilsson & Lövkrona, 2015)

I de strukturella förklaringsmodeller som utgår från maskulinitet ligger förklaringen till mäns våld i konstruktionen av maskulinitet(er) och maktförhållanden mellan män och kvinnor. Maskulinitet innebär en social kategori som män ofta känner tillhörighet till eller tillskrivs. Maskulinitet kan beskrivas som ett uttryck för identitet. Maskulinitet utvecklas i en socialt konstruerad process som samverkar med olika maktstrukturer. Mäns våld förstås som en aspekt av görandet av maskulin identitet. Våldet rättfärdigas av den våldsamma mannen som en legitim metod för att bemästra en situation på. Den manliga dominansen i samhället upprätthålls enligt teorin genom det potentiella hot om våld som accepteras som en del av den manliga identiteten. Våldet fyller således funktionen att konstruera maskulinitet. (Nilsson & Lövkrona, 2015)

Kritik som riktas mot de strukturella förklaringsmodellerna menar att de innebär en risk för en icke-flexibel syn på kvinnans utsatthet och mannens våldsutövning. De kritiseras också för att lyfta ut en maktordning och förbise annat förtryck utifrån exempelvis klass ålder, sexualitet, etnicitet och nationalitet (Hearn, 1998; Nilsson & Lövkrona, 2015) Särskilt viktig blir kritiken utifrån våld i samkönade relationer. Eftersom förövar- och offerpositioner är kopplade till manligt och kvinnligt kön exkluderas HBTQ-personers erfarenheter av våld och heteronormativiteten reproduceras. (Nilsson & Lövkrona, 2015) Utifrån kritiken, som av förespråkarna ses som adekvat, har intersektionalitets-begreppet i viss utsträckning lyfts in i de strukturella förklaringsmodellerna. Det innebär att olika maktordningar i samhället samverkar och att våldet används som ett sätt att bibehålla överordnade positioner. (Nilsson & Lövkrona, 2015)

Våldets typologier

Enligt Johnson (1995) kan våld i nära relation delas upp i två olika typer utifrån huruvida våldet syftar till att vidmakthålla makt och kontroll i relationen eller ej. De båda typerna beskrivs mer ingående nedan.

Nära-relations-terrorism våld

Den ena typen av våld Johnson (1995) lyfter kallar han "patriarchal terrorism" (på svenska nära-relations-terrorism-NRT (Hydén et al, 2016)) och utövas nästan uteslutande av män. Våldet är en del av ett mönster av makt och kontroll som den ena personen i relationen utövar gentemot sin partner med olika tekniker. Kontrollfunktionen av våldet är den gemensamma nämnaren i NRT-våldet. NRT

förklaras som en konsekvens av att pojkar och män socialiserats in i maskulinitetsnormer och patriarkala familjetraditioner där mannen kontrollerar familjelivet. Maktvåldet utövas relativt frekvent, dels för att dämpa motstånd eller som ett sätt att visa på sin makt. Våldet ökar nästintill alltid över tid och i allvarlighetsgrad som ett sätt att vidmakthålla kontrollen över kvinnan. Sannolikheten att våldet genererar svåra skador är stor. Det är ovanligt att den våldsutsatta kvinnan slår tillbaka, initialt gör vissa av de utsatta kvinnorna motstånd men när de upptäcker hur fruktlöst det är att kämpa emot en man som beslutat sig för att kuva henne med alla tillgängliga medel upphör hon med sitt motstånd då det är fruktlöst. (Johnson, 1995)

Situationsbetingat parrelationsvåld

Den andra typen av våld Johnson (1995) påvisar kallar han common couple violence vilket på svenska översatts till situationsbetingat parrelationsvåld (Hydén et al, 2016). Denna typ av våld innehåller inte funktioner av makt våldet uppstår istället i en konflikt. Kontroll kan vara ett temporärt motiv men det finns inget generellt intresse i att kontrollera partnern. Denna typ av våld är mer könsymmetrisk till sin form och uppstår inte frekvent. Våldets omfattning och allvarhetsgrad ökar inte över tid, snarare minskar våldet i allvarlighetsgrad. Våldet är relativt sällan av allvarlig karaktär och är ofta ömsesidigt till sin natur. (Johnson, 1995)

Johnson menar att skillnaderna mellan dessa två typer av våld är relativa, exempelvis lyfter han att NRT-våld kan vidmakthållas utan frekvent eller allvarligt våld och att situationsbetingat våld i perioder kan eskalera och bli allvarligt. Den primära skillnaden i de två formerna av våld är om de uppstår i ett mönster av makt och kontroll eller inte. Johnson hävdar att forskning inom våldsfältet påverkas av att inte dela upp våld i dessa två delar eftersom det riskerar att skapa schismer kring om våldet är könsbundet eller ej. Han hävdar att nära-relations-terrorismsvåld är könsbundet och att förövaren å det bestämdaste är man. (Johnson, 1995)

Organisationsteoretiska perspektiv

Det finns olika typer av organisationsteorier som kan användas på offentlig sektor. Offentliga organisationer, såsom socialtjänst, skiljer sig från privata företag utifrån att de har en folkvård ledning, att de är multifunktionella till sin struktur och att de ska ta hänsyn till olika motstridiga delar utifrån exempelvis politisk styrning, medbestämmande från anställda, lyhördhet inför användare, lika behandling och kostnadseffektivitet. Offentlig sektor måste beskrivas, analyseras och värderas utifrån fler delar än de ekonomiska, såsom dess demokratiska värden. Eftersom det är svårt att balansera olika hänsyn mot varandra så att alla blir tillfreds blir den offentliga organisationen lätt utsatt för kritik. (Christensen et al, 2005) Jag kommer nedan gå igenom fyra olika organisationsteoretiska paradigmer för att därefter kort redovisa för organisationsteori inom socialtjänst.

Instrumentellt organisationsperspektiv

Det instrumentella organisationsperspektivet riktar in sig på att hitta effektiva organisations- och arbetsformer. Offentliga organisationer ska, enligt synsättet, utföra uppgifter på uppdrag av samhället och kan ses som redskap eller instrument som är inriktade på att nå mål som samhället definierar som viktiga. För att nå målen agerar organisationerna och deras medlemmar med olika medel målrationellt. Med det instrumentella organisationsperspektivet undersöks vilka handlingar som utförs och om och hur resultatet av handlingarna blev det önskvärda. Offentliga organisationer menar man består av flera underenheter, koalitioner, med olika mål och intressen. Resultat inom organisationen beror inte enbart på om de enskilda medlemmarna och koalitionen de tillhör arbetar

målrationalt, det påverkas också av vilka resurser andra koalitioner inom organisationen har och vad de gör. Den instrumentella organisationen präglas av att roller fördelas, utifrån upprättade rutiner, till olika enheter. Offentliga organisationer styrs, menar man, ofta av begränsad rationalitet, dvs. dess mål är oklara, in-konsistenta och instabila och dess problem är komplexa. Utifrån detta väljer organisationen handlingar som ger en tillfredsställande grad av måluppfyllelse, satisfiering istället för maximering, dvs. att lösningarna är tillfredsställande men inte nödvändigtvis optimala. (Christensen et al, 2005)

Kulturellt organisationsperspektiv

Organisationskultur innebär de informella normer och värderingar som växer fram inom en organisation. Organisationen består dels av en informell kultur som gradvis växer fram och formella normer som kopplas till det instrumentella inom organisationen. När en organisation utvecklar informella normer och värderingar som komplement till de formella menar man att den får institutionella drag. En organisation med institutionella drag blir mindre anpassningsbar till nya krav samtidigt som den får nödvändiga kvaliteter som gör att den kan lösa uppgifter bättre. Kulturell organisationsteori förklarar de anställdas handlingar med lämpligt beteende vilket innebär att handlingar som utförs görs utifrån lämplighet snarare än rationalitet, egenintresse eller möjliga konsekvenser. Lämpligheten är skapad utifrån normer som kan variera utifrån olika organisationskulturer och olika dominerande informella värderingar och normer som etablerats inom verksamheten. Utifrån det lämpliga agerandet utkristalliseras systematiska och kulturella förhållningssätt och handlingar hos medlemmarna. (Christensen et al, 2005)

Nyinstitutionellt organisationsperspektiv

Den nyinstitutionella organisationsteorin menar att organisationer konfronteras med normer om hur de ska utformas från andra institutioner. Organisationerna måste förhålla sig till dessa normer på något sätt, de kan inkorporera dem och reflektera dem utåt även om de inte gör verksamheten mer effektiv. Normerna, som kan handla om rationalitet, förnyelse och framsteg, sprids ofta mellan olika organisationer genom imitation utan att för den sakens skull skapa reell förändring inom organisationen. Lever organisationen inte upp till normerna blir det svårt för den att överleva, den måste konstant söka legitimitet från omgivningarna. Normerna som organisationer försöker spegla utåt varierar utifrån samhällstrender vilket gör att de efter en tid faller bort och andra normer att leva upp till tar vid. (Christensen et al, 2005)

Transformativt organisationsperspektiv

Det transformativa organisationsperspektivet utgår från att offentlig sektor är komplex i sin uppbyggnad och att man därför bör utgå från att de tre ovan nämnda organisationsperspektiven påverkar och samverkar med varandra när man analyserar en offentlig organisation. (Christensen et al, 2005)

Organisationsteori i socialtjänstens barnavård

Det finns tre typer av modeller för hur den sociala barnavården organiseras; Barnskyddsorientering som primärt fokuserar på att skydda barn med tydligt fokus på barn som far illa. Familjeorientering som fokuserar på tidig prevention och stödinsatser riktade till familjen som helhet. Barnfokusorientering som kombinerar delar från de båda tidigare omnämnda systemen där man utgår från en individualistisk syn på barn där samhället fokuserar på barnskydd som ett sätt att investera i barnen inför framtiden. Den svenska barnavården är mer familjeorienterad än

barnskyddsorienterad, men omnämns emellanåt som mixad eftersom man har byggt in anmälningsplikten som inbegriper att alla som arbetar med barn har en skyldighet att anmäla misstankar om barn far illa till socialtjänsten (Socialstyrelsen, 2014). I det svenska systemet möjliggörs tvångsvård av barn men en separation mellan föräldrar och barn undviks så långt det är möjligt utifrån en tanke om att det oftast är bäst för det enskilda barnet att bo kvar i sin ursprungliga familj med stödsatser. Det familjestödsorienterade synsättet har kritiserats för att i vissa aspekter betona föräldrars rättigheter framför barnens genom att i stor utsträckning arbeta på att familjen ska "bevaras". (Ponnert, 2015)

Motivation

I detta avsnitt kommer jag ge en kort ingress till motivationsteorier. Därefter kommer jag gå något djupare in på behandlingsmetoden Motivational Interviewing (MI) som bygger på teorier om motivation som grund till förändring av beteenden.

Motivation från olika perspektiv

Motivation är de faktorer hos en individ som väcker och bevarar ett visst beteende mot ett visst mål. (Hedegaard-Hein, 2012) Motivationsteori härstammar primärt från psykologin. Olika teoretiska inriktningar inom psykologin har utvecklat olika teorier om hur motivation kan förstås och hur den uppstår. Den behavioristiska skolan utifrån stimuli-respons modellen. Den kognitiva skolan utifrån att människan genom sina kognitioner sätter upp mål som skapar motivation. Den humanistiska skolan där människan förstås som en varelse som i ett livslångt lärande försöker förverkliga och utveckla sig själv. (Hedegaard-Hein, 2012) Man brukar skilja på inre och yttre motivationsfaktorer; inre motivationsfaktorer skapas inifrån människan själv exempelvis utifrån en önskan om förändring. Yttre motivationsfaktorer skapas utifrån och ligger utanför individens kontroll. Individens reagera på denna typ av motivationsfaktorer men inte styra om de finns eller inte. De yttre motivationsfaktorerna kan vara positiva i form av exempelvis belöningar, eller negativa i form av exempelvis straff. (Hedegaard-Hein, 2012)

Samtalsmetoden Motivational Interviewing, MI

MI är en behandlingsmetod som syftar till att utforska motivationskraften hos den aktuella klienten som definierats som en person som kan ha nytta av att göra förändringar. En grundläggande premiss i MI är att människors motivation, beslutsamhet och tilltro till sin egen förmåga kan påverkas i samspel med andra. Med MI utforskar behandlaren och den hjälpsökande kognitiva och känslomässiga faktorer som påverkar förändring. MI kan leda till att den hjälpsökandes fattar ett eget beslut om förändring, men det kan också vara inriktat på att hjälpa människor att bestämma sig för att arbeta med de förhållanden som vidmakthåller ett problembeteende. (Bart et al, 2015) Ett MI-samtal handlar inte primärt om hur en förändring ska ske utan om och i så fall varför en förändring ska ske. (Barth&Näsholm, 2006)

MI utgår från teorin om att alla människor bär med sig utvecklingsmöjligheter som kan leda till goda lösningar för den enskilde. Idén är också att lösningar som kommer från en själv är bättre och mer hållbara än lösningar som presenteras av andra. MI utgår från ett klientcentrerat perspektiv och tar utgångspunkt i klientens uppfattningar, tankar och upplevelser. Samtalsledarens uppgift är att skapa en atmosfär som underlättar för klienten att reflektera över sig själv. Om samtalsledaren utgår från klientens uppfattning menar man att motstånd från klientens sida minskar. Inom MI:n utgår man från att förändringen inte är möjlig förrän klienten är redo. Inom MI:n menar man att det initialt måste upprättas en arbetsrelation mellan samtalsledaren och klienten som är trygg, först därefter kan

klienten använda samtalet för att arbeta med utveckling och förändring. Efter hand syftar samtalen åt att fokusera på de delar av klientens berättelse som visar i riktning mot en förändring. Samtalsledaren är på detta vis styrande i samtalen och ber klienten fördjupa sig när samtalet kommer in på hur hen själv ser problemet eller när hen är positiv till lösningar. Detta för att samtalet ska fokusera på "motivationsuttalanden" i stor grad vilket syftar till att klienten ska bygga upp en bild av sig själv som en person som önskar och förmår genomföra förändring. Den MI-inspirerade samtalsledaren lyssnar empatiskt för att klienten ska uppleva sig som betydelsefull, uppleva samtalsledaren som stöttande och för att våga lita på att samtalsledaren accepterar en som man är. (Barth&Näsholm, 2006)

Om teoriernas koppling till studien

Mitt val av teorier, utifrån det induktivt-abduktiva förhållningssättet, kan förstås utifrån att de alla påverkar hur behandlare anser att socialtjänst ska arbeta med våldsutövande pappor, dvs. uppsatsens syfte och frågeställningar; Behandlarnas syn påverkas av hur de förstår våld, hur de upplever att organisationen påverkar deras arbete och hur de anser att det direkta behandlingsarbetet bör göras med ett stort fokus på motivation.

Metod

I detta kapitel presenterar jag studiens metodiska ansats. Jag beskriver den valda datainsamlingsmetoden; kvalitativ intervju för att senare beskriva hur datainsamlingen gått till och hur analys av materialet genomförts. Avslutningsvis resonerar jag kring metod och forskningsetik utifrån det insamlade materialet.

Metodisk ansats

Denna studie är kvalitativ vilket innebär att den har som mål att ta fram nyanserade beskrivningar av området som studeras, dvs. socialtjänstens arbete med våldsutövande pappor för barnens bästa. En kvalitativ studie syftar till att skapa kvalitativa beskrivningar, både av det som sägs men också av det som menas, av de intervjuades livsvärldar. Orsaken till att en använder sig av en kvalitativ forskningsmetod är att en vill lyfta dessa beskrivningar för att försöka få fram den kvalitativa mångfalden hos ett fenomen snarare än att komma fram till en fast slutsats om fenomenet. Den kvalitativa forskningen ställer sig öppen inför nya och oväntade fenomen, (Kvale, 1997) forskaren söker kunskap om vad intervjupersonen upplever som relevant och viktigt. (Bryman, 2011) Utifrån mitt intresse att skapa en fördjupad förståelse för vad behandlare, som frekvent möter våldsamma pappor, anser behöver göras för att pappornas barn ska ha ett så gott liv som möjligt menar jag att metoden lämpar sig väl. I mer djuplodade samtal med behandlarna möjliggörs deras beskrivningar av vad som är relevant och viktigt för dessa pappor. Utifrån öppenheten i intervjuerna framkom nya infallsvinklar som jag tidigare inte tänkt på och som sannolikt inte hade kommit fram om ansatsen inte var av kvalitativ karaktär. Utifrån att fenomenet "insatser till våldsamma pappor för barnets skull" inte är välbeforskat samtidigt som behandlare inom socialtjänsten frekvent erbjuder familjer där det förekommer våld olika typer av insatser och sannolikt utifrån det har en hel del tankar om vad som bör göras och ej. Deras tankar anser jag vara av stor vikt att få fatt i för att, på sikt, kunna utveckla arbetet med våldsutövande pappor för att pappornas barn ska må så bra som möjligt.

Avgränsningar och urval

Min initiala uppsatsidé var att intervjua pappor som aktualiserats inom socialtjänst utifrån att de varit våldsamma i nära relation för att få deras beskrivningar om vad de upplever sig behöva för stöd i syfte att deras barn ska må bra. Idén kan tyckas vara valid utifrån ett syfte om att ta reda på vad papporna behöver. Det visade sig dock vara mycket svårt att få kontakt med våldsutövande pappor. Jag kontaktade behandlare och socialsekreterare som till vardags kommer i kontakt med målgruppen för att få deras hjälp att rekrytera lämpliga intervjupersoner till studien. Flera av dem ville dock inte, utifrån omsorg om papporna, ställa frågan om de ville delta. Att processen att hitta potentiella intervjupersoner tycktes dra ut på tiden gjorde att jag, utifrån den tid jag hade att genomföra uppsatsen på, tvingades välja att undersöka mina frågor på andra sätt. Med anledning härav valde jag att istället undersöka frågan utifrån behandlares tankar.

Jag har valt att undersöka socialtjänstens arbete med pappor som utövar våld i nära relation. Det innebär att uppsatsen har en tydlig avgränsning i att den enbart undersöker socialtjänstens arbete med våldsutövande män i sin roll som pappor. Uppsatsen exkluderar kvinnors våld mot män och våld i samkönade relationer även om det förekommer och är relevant att undersöka.

Inklusionskriterier

Mitt primära inklusionskriterium var att intervjupersonerna skulle arbeta med behandling inom socialtjänst och i sitt arbete komma i kontakt med pappor som är våldsamma i nära relation. Jag beslutade vidare att behandlarna skulle arbeta i dagsläget. För att kunna genomföra studien behövde intervjupersonerna finnas relativt nära varför jag också beslutade att behandlare som är verksamma i Västra Sverige var de som skulle tillfrågas.

Exklusionskriterier

Socialekreterare som arbetar inom verksamheter riktade till barn och unga möter våldsutövande pappor i stor utsträckning och skulle kunna svara på frågorna utifrån vad de anser våldsutövande pappor behöver, dock valde jag att exkludera dem för att snäva in urvalet. Jag valde att exkludera behandlare som tidigare arbetat med problematiken. Vidare beslutade jag att välja intervjupersoner utifrån de som först svarade an på frågan om att delta i studien, varför ytterligare potentiella intervjupersoner som hörde av sig när jag bokade intervjuer med sex behandlare exkluderades.

Urval

Studien bygger på ett urval av sex behandlare som är verksamma inom socialtjänst och kommer i kontakt med målgruppen våldsutövande pappor. I syfte att göra ett urval av intervjupersoner som representerar populationen "behandlare inom socialtjänst som möter våldsutövande pappor" har jag aktivt valt intervjupersoner som arbetar i olika kommuner, både män och kvinnor, i olika åldrar och med olika lång erfarenhet av behandlingsarbete inom socialtjänst.

För att komma i kontakt med lämpliga intervjupersoner använde jag mig av ett målinriktat urval, dvs. en strategi att hitta passande intervjupersoner som är relevanta utifrån forskningsfrågorna. (Bryman, 2011) Jag skickade initialt ut ett mail till hela verksamheter och enskilda personer som passade in på mina inklusionskriterier där jag kort beskrev vem jag är och att jag hade intentionen att skriva en examensuppsats om behandlares tankar om våldsamma pappor och insatser till dem. När en behandlare intresserat sig för att delta som intervjuperson i studien mailade jag hen ett sk. informationsblad (bilaga 1) i vilket det framgick information om studiens innehåll och tillvägagångssätt. Här tydliggjordes även grundläggande etiska överväganden om konfidentialitet, samtycke och vad intervjumaterialet skulle användas till (VR, 2002; VR, 2017). I mitt mail bad jag personen i fråga att återkomma till mig om hen var intresserad av att ställa upp som intervjuperson. När jag fick svarsmail som tydliggjorde att man kunde tänka sig att ställa upp på en intervju bokade vi tid och plats för en sådan.

Datainsamlingsmetod

Det empiriska materialet i studien är inhämtat genom semistrukturerade intervjuer som bygger på mer allmänt formade frågor än vid en strukturerad intervju. Intervjuaren har vid genomförandet av intervjun med sig en uppsättning frågor som kan ställas i olika ordning. Intervjupersonen har stor frihet att forma sina svar. Intervjuaren kan ställa följdfrågor till svar som hen uppfattar som viktiga. (Bryman, 2011) Anledningen till att jag valde att använda mig av semistrukturerade intervjuer var att jag ville att intervjupersonerna skulle kunna svara på mina frågor förhållandevis fritt. Jag ville få tillgång till deras tankar kring ämnet utan att styra med en snäv frågeguide. Detta ledde till att intervjupersonerna ibland fördjupade sig i vissa delar eller kom in på saker jag själv tidigare inte tänkt på. Att ändock ha en intervjuguide (bilaga 3) att utgå från möjliggjorde att jag kunde utgå från samma bas under de olika intervjuerna och röra mig runt frågeställningarna. (Bryman, 2011)

Intervjutillfällena

Samtliga intervjupersoner valde att bli intervjuade på sin arbetsplats. Intervjuerna genomfördes på en tid som passade både intervjupersonen och mig. Jag inledde varje intervju med att berätta om studien, vem jag är och i vilket sammanhang studien görs. Därefter frågade jag om personen ifråga läst informationsbladet. En av intervjupersonerna hade inte läst hela informationsbladet innan jag kom. Jag bad hen läsa igenom informationsbladet, erbjöd mig att lämna rummet – vilken hen dock inte tyckte att jag skulle göra. Jag var mån om att därefter tydliggöra att deltagandet var frivilligt och att det inte fanns några krav om att genomföra intervjun, varpå hen svarade att hen gärna ställde upp. När jag försäkrat mig om att informationsbladet var läst fick intervjupersonerna fylla i och skriva under ett samtyckesformulär (bilaga 2) varpå jag frågade om jag fick spela in intervjun. Vilket samtliga intervjupersoner godkände, det underlättade mitt lyssnande. Intervjuerna varade mellan en timme och en timme och 15 minuter och ett engagemang för frågan märktes hos samtliga intervjupersoner.

Intervjupersonerna

Intervjupersonerna gavs vid intervjutillfället möjlighet att själva välja alias. Intervjupersonerna omnämns i uppsatstexten som dessa vilka är; Friman, Myrdal, Bremer, Von Dy, Key och Ekeblad. Intervjupersonerna arbetar alla inom socialtjänsten som behandlare. De arbetar i fyra olika kommuner, som organiserar sitt våldsarbete på olika sätt. Några av intervjupersonerna arbetar riktat med våldsfrågor och några arbetar med ett brett spann av social problematik där våld i nära relation är ett. Intervjupersonerna består av fem kvinnor och en man, de är mellan 30-55 år gamla. Några av dem är socionomer i sin grundutbildning och några socialpedagoger. Samtliga har arbetat flera år i yrken. De som arbetar specifikt med våldsfrågor gör det antingen inom könsintegrerade verksamheter med uppdrag behandling utifrån våld i nära eller i specifika verksamheter som riktar sig till våldsutövande män.

Analysförfarandet

Min intention i analysförfarandet var att utgå från en induktiv arbetsprocess, jag ville vara öppen för materialet och intervjupersonernas tankar och undvika styras av en teoretisk förståelse för socialtjänstens arbete med våldsamma pappor. (Watt Boolsen, 2007) Utifrån Gillbergs (2017) tankar om ett renodlat induktivt arbete som svårt, onödigt och kanske omöjligt då en avstår från den hjälp som kan fås från perspektiv och verktyg som tidigare forskning och teorier erbjuder valde jag att istället arbeta induktivt-abduktivt. Inom det abduktiva förhållningssättet i analysarbetet kan en inte bortse från den teoretiska kunskap en redan har. Således bör en använda begrepp och teorier som redan finns, för att på sikt kunna utveckla dem vidare. Den abduktiva arbetsmetoden innebär att röra sig mellan empiri, befintliga teorier och generella idéer. Dvs. att sätta det empiriska materialet i en kontext och att röra sig mellan teori och empiri. Abduktion som förhållningssätt handlar om att frigöra det induktiva förhållningssättet från föreställningen om att förutsättningslös kunskap är möjlig. (Gillberg, 2017)

Innehållsanalys

För att identifiera likheter och skillnader i det empiriska materialet analyserade jag det utifrån Granheim & Lundmans (2003) innehållsanalytiska metod. Innehållsanalys används för att tolka och analysera texters innehåll, avsikt och mening och syftar till att göra en systematisk kategorisering av teman och mönster i det material som analyseras. En innehållsanalys tar hänsyn till det manifesta innehållet, dvs. det tydliga och uppenbara och till det latent innehåll, det underförstådda.

Innehållsanalys innebär att man tillämpar vissa regler när empirin ska kodas. Initialt utgår analysen från en analysenhet, det man vill uttala sig om. I analysenheten tar forskaren ut sk. meningsenheter, dvs. delar av texten som kan relateras till samma centrala enhet. Varje meningsenhet kondenseras därefter så att texten blir kortare samtidigt som kärnan av texten blir kvar. Därefter abstraheras den kondenserade texten, man bortser från det oväsentliga i texten, och bildar en kod, som en etikett på den meningsenhet som arbetet inleddes med. Den kod som sätts på en meningsenhet ska utöver det explicita innehållet ta hänsyn till kontext som meningsenheten framfördes under. De olika koder som framkommer ur materialet blir forskarens verktyg att tänka med. När materialet kodats kan datan bli synlig på ett nytt sätt och utifrån koderna börjar arbetet med att utforma kategorier, dvs. kluster av olika koder som liknar varandra i sitt innehåll. Varje kategori är en grupp koder som på något sätt likar varandra. De kategorier som formas är datans manifesta innehåll. Varje kategori innehåller oftast en eller flera subkategorier. Avslutningsvis lyfts den underliggande meningen, dvs. det latenta innehållet i koderna, fram i form av ett övergripande tema. Ett tema rymmer flera olika meningsenheter. (Granheim & Lundman, 2003)

Uppsatsens analysförfarande

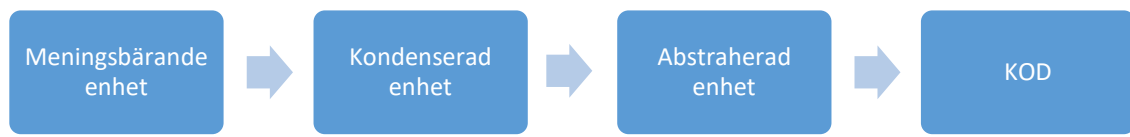
Analysenheten som uppsatsen bygger på är de intervjuer som genomförts utifrån uppställda frågeställningar.

Transkriberingsprocessen

För att kunna arbeta med analysenheten transkriberade jag intervjuerna. Jag valde att transkribera verbatim, ordagrant, med särskilda tecken (-) som beskriver pauser i samtalet. De ordagrant nedskrivna transkriberingarna möjliggjorde att jag kunde gå igenom intervjuerna flera gånger och att, i minnet, återgå till känslor som respektive intervjusituation framkallade hos mig.

Från transkriberingar till teman

Nästa steg innebar att jag i varje transkribering tog fram olika "meningsbärande enheter", fraser som var relevanta för mitt syfte och mina frågeställningar. Praktiskt innebar detta att jag för varje transkribering upprättade ett dokument i vilket jag klippte in allt från transkriberingen som berörde frågeställningarna i en tabell. De meningsbärande enheterna "kondenserades" till kortare meningar, som sedan abstraherades till koder, som återspeglade det centrala manifesta innehållet i uttalandena, dessa placerade jag i en tabell bredvid de meningsbärande enheterna. Som nedan:



I nästa steg gjorde jag listor med de olika koder som framkommit i varje intervju. Dessa kunde jag klustra samman utifrån liknande innehåll. De kluster som formades kom att utgöra olika kategorier som utkristalliserat sig. De flesta kategorier innehöll olika subkategorier.



När jag färdigställt kategorier för varje intervjuperson sammanställde jag de olika intervjupersonernas svar. Det gjorde jag i nya dokument, ett för varje frågeställning. Uppsatsens frågeställningar vägledde mig således i analysarbetet. Under respektive frågeställning kopierade jag in passande kategorier som formats i det tidigare arbetet. Utifrån dessa kunde jag nu urskilja likheter vilka bestod av kluster som kom att bli sub-teman från vilka övergripande teman kunde urskiljas i vilka det latenta innehållet i intervjuerna framgår. (Granheim & Lundman, 2003)



Därefter återgick jag till det transkriberade materialet. Jag gick igenom samtliga intervjuer och satte in uttalanden som kunde härledas till frågeställningarna under lämplig fråga och dess nu upprättade teman och sub-teman. På detta sätt kunde jag säkerställa att temana rymde intervjuinnehållet och på så sätt verifierades de.

Utifrån uppsatsens syfte och frågeställningar, min förförståelse för ämnet och den induktiva-abduktiva ingången till materialet framkom de teman som utgör uppsatsens resultat. I sammanställningen av resultatet omvandlar jag språket från transkriberingarna till skriftspråk dels för att underlätta för läsaren att få ett flyt i läsandet av uppsatsen och dels för att intervjupersonerna inte ska känna sig dumma, vilket är lätt hänt då talspråk skrivs ner. Avslutningsvis kopplade jag på teorier och tidigare forskning på det empiriska materialet för att förstå och tolka, dvs. analysera empirin.

Sökning av tidigare forskning

För att läsa in mig på tidigare forskning som gjorts i ämnet "socialtjänstens arbete med våldsamma pappor" gjorde jag systematiska litteratursökningar. Initialt sökte jag inom Göteborgs universitetsbiblioteks sökfunktion "supersök" för att hitta olika typer av källor med, för ämnet, intressant forskning. Därefter använde jag mig av databasen ProQuest Social Sciences där jag avgränsade min sökning till artiklar som blivit granskade och godkända genom sk. peer review. Det blev snart uppenbart för mig att relativt lite forskning gjorts inom området och jag tvingades bredda min sökning till mer än socialtjänstens arbete med våldsamma pappor. Initialt utgick jag från sökorden; våldsamma pappor, i kombination med; behandling och socialtjänst. I samband med att jag tvingades bredda sökandet utgick jag från begreppen våld, män, pappor, socialtjänst och behandling i olika konstellationer. Dessa sökord kompletterades ytterligare med begreppen; Våld i nära relation, förkortningen VINR och det engelska begreppet Initmate partner violence (IPV). Jag har också sökt på begreppen "bevittna våld" och barn i olika konstellationer. Samtliga sökord har använts både på svenska och engelska.

Förförståelse

Enligt den kritiska realismen formas individers erfarenheter av omvärlden utifrån samhällets samlade kunskaper och förförståelse. Förförståelse är inget en kan välja bort, det finns där och påverkar oss. (Seldén, 2017) Utifrån detta metateoretiska grundantagande kommer jag att beskriva den förförståelse jag hade om arbete med våldsamma pappor inom socialtjänsten när jag påbörjade arbetet med uppsatsen.

2003 tog jag socionomexamen. Jag började arbeta inom socialtjänsten som jag snart lämnade. Jag har sedan 2004 arbetat i skolor, inom privat öppenvårdsverksamhet, i ideell verksamhet och inom

vården. Primärt har jag arbetat med behandlingsarbete, i stor utsträckning med våldsutsatta barn, och då nästintill aldrig med den våldsamma föräldern. Socialtjänsten har, i flera fall, varit en samverkanspartner utifrån att säkerställa barnets skydd och fånga upp de våldsutövande papporna. Inte sällan har jag upplevt frustration kring att ingenting tycks hända som skyddar barnet från att utsättas för fortsatt våld. 6 månader innan jag började skriva denna uppsats började jag att arbeta i en grupp som erbjuder behandling för våld i nära relationer inom socialtjänsten. Jag har fått stifta bekantskap med hur socialtjänsten gör, vad man kan erbjuda dessa pappor och vilka svårigheter som finns. Sex månader är inte lång tid att göra en bedömning på, men jag har återkommande sett misslyckande försök att involvera pappor i behandling och barn som pådyvlas kontakt med pappor, trots att ingen reell förändring skett. Detta ökade mitt intresse för frågan om vad man anser bör göras med våldsutövande pappor. Hade jag orimliga och underliga tankar om skydd av barn måste vi acceptera att vi inte kan skydda barn från våld? Jag ville skapa en förståelse för vad andra behandlare anser att dessa pappor behöver om det, i realiteten ska bli bra för deras barn. Utifrån min förförståelse brottas jag således med en rad fördomar om hur man möter våldsamma pappor, fördomar som kan ligga mig i fatet om jag inte är varse dem när jag intervjuar behandlare kring deras tankar om hur man ska arbeta med papporna. Jag utgår i uppsatsen från ett barnrättsperspektiv. Barn ska skyddas från vuxnas oförmågor och dåliga beteenden, alltid. Jag har också en feministisk grundsyn på våld vilket påverkar min blick på våldet.

Tillförlitlighet och äkthet

Bryman (2011) menar att flera forskare anser att begreppen validitet och reliabilitet är svårapplicerade på kvalitativ forskning. Anledningen är att mätningen inte är det primära i kvalitativa studier. Det finns flera uppfattningar om hur kvaliteten av en studie istället bör mätas. Ett alternativ är att byta ut begreppen validitet och reliabilitet mot äkthet och tillförlitlighet (Bryman, 2011), vilket jag valt att göra i denna studie.

Tillförlitlighet

En studies tillförlitlighet kan bedömas utifrån fyra delkriterier; dess trovärdighet, dess överförbarhet, dess pålitlighet samt om det finns möjlighet att styrka och konfirmera den. En studies trovärdighet skapas genom att den utförs i enlighet med de regler som finns och att studiens resultat återförs till intervjupersonerna. (Bryman, 2011) Ingen av denna studies intervjupersoner ville bli kontaktad innan dess publicering, däremot ville samtliga ha en kopia av uppsatsen när den färdigställdes, vilket de självklart kommer att få. Studien har genomförts i enlighet med de regler som finns. Både metodlitteratur och vetenskapsrådets forskningsetiska principer har beaktats i uppsatsen. (VR, 2002, 2017)

Då den kvalitativa forskningen fokuserar på att få en djup förståelse för forskningsfrågan som är i fokus tenderar den typen av studier att ha fokus på den separata verklighet som studeras, resultatet kan således inte generaliseras. Istället bör kvalitativa studier formulera fylliga beskrivningar av det som studeras som överlämnar möjligheten att bedöma hur överförbara resultaten är till andra miljöer till läsaren. (Bryman, 2011) För att möjliggöra så hög grad av överförbarhet som möjligt valde jag att använda mig av semistrukturerade intervjuer, där vardera intervjuperson fick möjlighet att beskriva sin syn på mina frågor utan att styras av mig i alltför hög grad. Jag har också månat om att, i uppsatsen, försöka beskriva vad intervjupersonerna förmedlat dels i form av citat och dels genom att ha stort fokus på att presentera deras tankar.

Pålitlighet innebär att författaren intar ett granskande synsätt under uppsatsarbetet. Det innebär också att man i den färdigställda produkten redogör för forskningens samtliga faser. En studies pålitlighet tillgodoses också genom att resultatet granskas och att någon kontinuerligt bedömer

kvalitén på det arbete som görs. (Bryman, 2011) För att säkerställa pålitligheten i uppsatsen redogör jag för samtliga faser studien genomgått. Vidare har jag använt min handledare som kontinuerligt granskat mitt arbete.

Möjlighet att styrka och konfirmera en studie handlar om en medvetenhet om att och hur ens personliga erfarenheter och referensramar kan påverka de slutliga resultaten. (Bryman, 2011) Jag har, för att säkerställa tillförlitligheten således redogjort för min förförståelse i ämnet och under arbetets gång fortlöpande reflekterat över mina ståndpunkter för att i så stor mån som möjligt undvika subjektiva bedömningar.

Äkthet

Vad gäller studiens äkthet ska den ge en rättvis bild av åsikter och uppfattningar som intervjupersonerna presenterat. (Bryman, 2011) För att säkerställa äktheten har jag givit samtliga intervjupersoner utrymme i studien. Vidare handlar en studies äkthet om hur vida intervjupersonerna fått en större förståelse för sin sociala situation, en bättre bild av hur andra personer upplever saker och ting, om studien bidragit till att deltagarna kan förändra sin situation och om undersökningen inneburit att deltagarna fått bättre möjligheter att vidta de åtgärder som krävs. (Bryman, 2011) Denna del av äkthet faller utanför ramarna för denna studie, då intervjupersonerna deltagit utifrån sitt professionella kunnande och inte med sina personliga upplevelser. Ändock kan intervjusituationen vara en källa till självkännedom och lärande. Genom att stanna upp, reflektera och sätta ord på fenomen och tankar kanske intervjupersonerna utvecklar en något bättre förståelse av sig själv, sina åsikter och upplevelser av omvärlden. Intervjuprocessen kan således vara utvecklande även om den inte för med sig några direkta förändringar i det egna livet.

Metoddiskussion

Uppsatsens metodiska svaghet är att empiriska resultat från enbart sex informanter ger begränsade generaliseringsmöjligheter. Syftet med studien har dock varit att få mer uttömmande svar och reflektioner kring frågorna om hur socialtjänsten ska arbeta med våldsutövande pappor vilket inte hade varit möjligt i en kvantitativt inriktad studie. En svaghet är också att frågan inte ställts specifikt till våldsutövande pappor som torde vara de mest lämpliga att utforska syftet med vilket skulle kunna gjorts om tiden inte utgjort ett hinder.

Etiska överväganden

Emperiinsamlingen och hantering av det empiriska materialet har följt vetenskapsrådets riktlinjer och god forskningssed. (VR, 2002, VR, 2017) Det första etiska övervägande en forskare bör göra är att utröna om det föreligger risk för skada för de som deltar i studien. (Bryman, 2011) I min bedömning av detta har jag varit noga att följa forskningsetiska principer samt resonerat kring arbetets genomförande med min handledare. I syfte att göra en studie som är väl underbyggd av etiska överväganden har jag utgått från de principer som gäller inom svensk forskning; informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. (VR, 2002, Bryman, 2011) Informationskravet innebär att berörda personer informeras om undersökningens syfte och vilka moment som ingår. De ska veta att deltagandet är frivilligt och att de har rätt att hoppa av tills uppsatsen examineras. (VR, 2002, Bryman, 2011) Detta etiska krav har jag tillgodosett genom ett informationsblad (Bilaga 1) som tydliggjorde ovanstående. Bladet mailades ut till intervjupersonerna inför intervjun. Vidare inledde jag samtliga intervjuer med frågan om man läst brevet, om man undrade någonting kring brevet. Samtyckeskravet innebär att intervjupersonerna har rätt att bestämma över sin medverkan. (VR, 2002; Bryman, 2011) För att säkerställa detta etiska krav

tydliggjorde jag i informationsbladet att deltagandet i studien var helt frivilligt, liksom om jag fick spela in intervjun. I syfte att än tydligare markera samtyckeskravet för intervjupersonerna fick de, innan intervjun genomfördes, fylla i och skriva under ett samtyckesformulär (bilaga 2)

Konfidentialitetskravet innebär att uppgifter om de personer som ingår i undersökningen ska behandlas med största möjliga konfidentialitet och personuppgifter ska förvaras så att obehöriga inte kan komma åt dem. (VR, 2002; Bryman, 2011) För att säkerställa konfidentialitetskravet informerades intervjupersonerna i informationsbladet om att jag inte kommer berätta för någon om att de deltar i studien och att de kommer tilldelas alias som de kallas i uppsatsen, att deras personuppgifter om dem kommer oidentifieras. Här informerades de även om att deras svar behandlas så att obehöriga inte kan ta del av dem, att det skriftliga materialet förvaras skyddat tills uppsatsen färdigställts varpå materialet förstörs. Även dessa uppgifter tydliggjordes i samtyckesformuläret som samtliga intervjupersoner skrev under. Det är således utifrån konfidentialitetskravet jag valt att inte specificera vilka socialtjänster som representeras i intervjun, mer än att de samtliga ligger i västra Sverige. Enligt konfidentialitetskravet skyddas det skriftliga och det inspelade materialet till dess att uppsatsen blivit godkänd då det kommer förstöras. Det skriftliga materialet förvaras inlåst i ett journalskåp som är avsett för sekretessmaterial. Det förvaras även på en dator som är lösenordsskyddad. Det inspelade materialet förvaras på ett externt minne i ett journalskåp. Om intervjupersonerna skulle vara intresserade av att läsa, få tillgång till sin transkribering, lyssna till sin inspelning hade jag skicka materialet till hen. Nyttjandekravet innebär att de uppgifter som samlas in om enskilda personer endast får användas till forskningsändamålet. (VR, 2002; Bryman, 2011) Den empiri som ligger till grund för studien, har enbart använts till denna uppsats.

Resultat och analys

I detta kapitel redovisar jag för det empiriska materialet och min tolkning av det. Kapitlet syftar till att besvara uppsatsens frågeställningar utifrån den innehållsanalys jag gjort. Kapitlet är uppbyggt utifrån de teman som framkom i empirin. Varje tema utgör en underrubrik och för att tydligt visa på vilket tema och vilka sub-teman som analyserats fram inleds varje temagenomgång med en bild av dessa utifrån Granheim & Lundmans innehållsanalyschema (2003). Varje tema underbyggs med citat som i sin grundstruktur är hämtade från transkriberingarna men omskrivna till skriftspråk. I texten kopplar jag samman empirin med teori och tidigare forskning.

Vad bör socialtjänst göra för våldsutövande pappor?

Uppsatsen primära frågeställning är; Vad bör socialtjänst göra med/för våldsutövande pappor för att möjliggöra att pappornas barn har ett så gott liv som möjligt? Således behövde intervjupersonerna inledningsvis ta ställning till om socialtjänst ska arbeta med våldsutövande pappor eller ej.

Socialtjänsten ska arbeta med våldsutövande pappor

Ska socialtjänsten arbeta med våldsutövande pappor?		
Ja - utifrån socialtjänstens uppdrag och funktion	Ja - alla ska erbjudas någon form av insats	Ja - för barnens skull

”Om vi inte jobbar med de här papporna och inte jobbar med de här mammorna eller systemen så finns ju problematiken och ohälsan, det finns ju kvar. På ett eller annat sätt. Och ska man tänka rent krasst och syniskt, det här att våld i familjen inte blir upptäckt och behandlat kostar samhället enormt mycket pengar. Men vad värre är, det kostar oerhört mycket lidande för de enskilda individerna. Och jag tänker att det är för alla parter, för utövaren, för den utsatta men också för barnet vi måste jobba med de här papporna.” - Friman

Samtliga intervjupersoner är överens om att socialtjänsten ska arbeta med våldsutövande pappor utifrån olika anledningar. Några menar att det är självklart utifrån socialtjänstens uppdrag och funktion i samhället; att socialtjänsten har en skyldighet att jobba med våldsutövande pappor både utifrån hänsyn till de olika personer som direkt påverkas av våldet och utifrån ett samhällsekonomiskt perspektiv. Flera av intervjupersonerna nämner att ett arbete som riktas mot de våldsutövande papporna är av vikt för att pappornas barn ska kunna ha det så bra som möjligt. Samtidigt framkommer en osäkerhet kring hur möjligt det är att arbeta med våldsutövande pappor.

Utifrån att intervjupersonerna var tydliga i att socialtjänst ska arbeta med våldsutövande pappor för att deras barn ska ha det bra gick jag vidare och utforskade vad man ansåg skulle göras. Ett flertal teman utkristalliserades, socialtjänsten ska; upptäcka våld i nära relation, utreda ärenden där man misstänker att det förekommer våld i nära relation, sätta ord på våld som våld, motivera våldsutövande pappor till behandling, skydda barn mot våldsutövande pappor och behandla våldsutövande pappor. Varje tema redogörs för mer ingående nedan.

Socialtjänst ska upptäcka mäns våld i nära relation

Socialtjänsten ska upptäcka våld i nära relation		
Socialtjänst ska tillse att orosanmälningar inkommer	Socialtjänst ska förstå barns tecken på våld i nära relation	Socialtjänst ska screena för våld i nära relation

”Oavsett om det är ett litet barn, ett spädbarn eller om det är en tonåring så signalerar ju barnet på olika sätt att nånting är fel och det måste personer som möter barnet se. Det kan handla om förskolepersonal det kan handla om BVC det kan handla om socialtjänst och de måste ju anmäla att de har en oro kring att det här barnet signalerar ju någonting. Sen, att vi (socialtjänst) har kunskap och kompetens att våga fråga. Vi kan inte bara gå in och behandla symtomen på våldsutsatthet utan att veta, vad är det som ger symtomen. Antag att det är en tonåring som inte går till skolan så kan man inte gå in och försöka få barnet att komma till skolan om vi inte vet vad är det som gör att barnet inte vill gå till skolan. Handlar det om att barnet är mobbad eller barnet har tvång eller barnet har ett funktionshinder, eller är det att det förekommer våld hemma som gör att barnet inte vågar gå till skolan för den måste vara hemma och se vad som händer och avstyra bråk.” - Friman

Flera av intervjupersonerna lyfter vikten av att socialtjänsten upptäcker pappor som är våldsamma i nära relation, det beskrivs vara den mest grundläggande uppgift socialtjänst har i arbetet med papporna. Tre olika delar som socialtjänst bör arbeta med för att möjliggöra upptäckt av våldsutövande pappor framkommer. Den ena delen är att socialtjänsten behöver tillse att andra verksamheter, i vilka man möter barn, skickar in sk. orosanmälningar till socialtjänst om de hyser misstankar om barn som far illa. Intervjupersonerna tydliggör hur beroende socialtjänsten som organisation är av att andra verksamheter, privata och offentliga, indikerar oro för barn om de ska kunna bli varse barn som bevittnar våld. För att detta ska möjliggöras måste andra verksamheter se socialtjänsten som en naturlig verksamhet att kontakta när de hyser oro för ett barn. Enligt nyinstitutionella organisationsteorier måste en organisation accepteras av omgivningarna för att vinna legitimitet. Detta görs genom att påvisa att man lever upp till rådande normer om exempelvis rationalitet. (Christensen et al. 2004). Socialtjänsten behöver, utifrån denna teori, påvisa att de agerar rationellt i olika situationer för att andra organisationer ska hysa tillräckligt stort förtroende för att, vid oro för ett barn, välja att inkomma med en s.k. orosanmälan till socialtjänst.

För att upptäcka våld i nära relation menar man också att socialsekreterare behöver ha kunskap om hur barn signalerar att de lever med en pappa som är våldsam mot sin partner. Intervjupersonerna menar att socialtjänst sällan har information om att pappan använder våld gentemot sin partner när man först börjar arbeta i ärendet varför man behöver ta reda på om så är fallet. Ett sätt är då att förstå barns signaler om våldsutsatthet. I uppsatsens inledning spaltar jag upp en rad konsekvenser som i tidigare forskning härleds till att barn bevittnat pappors våld. Symtomen är av bred karaktär (Grip mfl. 2014; Almqvist & Broberg, 2004; Norman et al, 2012) men vissa barn som bevittnat våld uppvisar ingen form av symtom. Att en socialsekreterare eller en behandlare skulle kunna avgöra om ett barn är våldsutsatt eller inte utifrån barnets symtom tycks utifrån detta vara omöjligt. Däremot tydliggör Holt (2003) vikten av att socialarbetare behöver ha kunskap om hur man effektivt pratar med barn för att kunna upptäcka våld.

Ett tredje sätt man menar möjliggör upptäckt av våld i nära relation är att screena för våld. Vissa av intervjupersonerna menar att det kan göras utifrån färdiga manualbaserade screeningsinstrument. Andra pratar om vikten av att våga fråga dem man träffar, både barn och vuxna, om de utövar våld

eller är utsatta för våld. Det som påtalas är att samtliga anställda inom socialtjänsten ska screena för våld och att det inte gör någonting om man frågar flera gånger vilket man menar möjliggör upptäckt av våld i fler ärenden än man gör om man bara frågar i de ärenden där man misstänker att det förekommer våld. Utifrån hur relativt vanligt förekommande pappors våld mot sin partner är (Jernbro & Janson, 2016), och att det krävs mycket för att kunna tala om problemet och söka hjälp för både sitt utövande och sin utsatthet (Stanley et al, 2011b) tycks intervjupersonernas tankar om att socialtjänsten behöver arbeta aktivt på att upptäcka de familjer där pappor är våldsamma mot sin partner vara väl grundade.

Socialtjänst ska utreda vid misstanke om våld i nära relation

Socialtjänsten ska utreda vid misstanke om pappors våld						
Utredning utifrån barnet	Behandlare kopplas in på pappan i barnutredningen	Utredning av pappan utifrån våldstyp	Utredning av pappan utifrån orsak till våld	Utredning av pappan utifrån motivation till behandling	Utredning av pappan utifrån hinder för behandling	Utredning ska ge förslag på insats

Samtliga intervjupersoner lyfter utredningsarbete som en central del i arbetet med våldsamma pappor. Intervjupersonerna menar att två typer av utredningar ska göras, den ena ska fokusera på barnet och den andra på den våldsutövande pappan. Barnutredningen är av största vikt för att upptäcka eventuellt våld i nära relation, för att förstå vad som hänt, hur det som hänt påverkat barnet och hur man ska göra för att det ska bli bra för barnet framöver. Barnutredningen ska en socialsekreterare inom barn och unga göra. Flera av intervjupersonerna anser att behandlingsinriktad socialtjänstpersonal snarast ska kopplas på i utredningsarbetet kring barnet för att delaktiggöra pappan. Här beskriver några av intervjupersonerna att man har en möjlighet att involvera våldsutövande pappor som annars är svåra att få med sig arbetet. Man menar att det hänger samman med att papporna, inte sällan, är i kris eftersom våldet på något sätt uppdagats. När papporna är i kris upplevs de som mer samarbetsvilliga än när läget är stabilt. Att fånga upp pappan ger en möjlighet att skapa en kontakt och i den visa på möjligheter till att kunna arbeta på förändring. Väntar man för länge med detta är risken stor att tappa pappornas delaktighet menar man. Anledningen till att intervjupersonerna anser att behandlingspersonal ska kopplas in för att möta pappan är två, dels är behandlingspersonal mer vana och trygga i att möta våldsutövande pappor vilket skapar ett lugn som gör att pappan kan känna sig tryggare. Dels är det ett sätt att omgående börja arbeta på att motivera till en fortsatt behandlingskontakt.

”Om vi kan (syftar på behandlingspersonal) komma in tidigt i de här utredningarna. Jag tänker nästan att det är en förutsättning för att kunna jobba med pappor som har utövat våld, det är att vi snabbt är där liksom. För vi har sett att när de här utredningarna blir liggande så tappar vi i stort sett de mesta papporna.”- Key

Flera av intervjupersonerna anser att socialtjänst behöver göra en fördjupad utredning/ kartläggning av den våldsamma pappan och våldet som sådant. Kartläggningen menar man ska ligga till grund för förslag på verkningfulla insatser riktade till familjen, och då specifikt pappan. Detta stödjer tidigare forskning som påvisar vikten av att kartlägga typ av våld för att kunna erbjuda verkningfulla insatser. (Johnson, 2006) Intervjupersonerna lyfter att socialtjänst bör utreda orsaker till att pappan använder

våld, dvs. att skapa förståelse för när våldet uppstår och varför. Intervjupersonerna beskriver här våld i nära relation som situationsbetingat (Johnson, 1995) och menar att man genom att prata om när våldet uppstår kan förstå orsaken till det och ge förslag på lämpliga åtgärder att upphöra med våldet. En av intervjupersonerna tydliggör att man måste ha en nyanserad bild av våld, att våldet har utgjort en funktion för den våldsutövande pappan som gett positiva konsekvenser och att man i undersökandet av våldet behöver ställa sig öppen till att även lyssna till de positiva vinster som våldet genererat för pappan. Några av intervjupersonerna menar att de våldsutövande papporna i stor utsträckning har egna upplevelser av att bevittna våld som barn vilket är en annan relationell förklaringsmodell till våldet. (Nilsson & Lövkrona, 2015) Några av intervjupersonerna påtalar vikten av att undersöka vilken typ av våld pappan använder sig av. Man lyfter också att utredningen bör kartlägga eventuella hinder att tillgodogöra sig behandling, missbruk och psykisk ohälsa lyfts som exempel på personliga hinder för att kunna arbeta med sitt våldsutövande. Detta understödjer tidigare forskningsfynd som menar att våldsutövande pappor ofta lider av ytterligare psykosocial problematik. (Holtzworth-Munroes, 2000)

-Jag tänker att män som utövar våld är inte en homogen grupp. De har inte identiska behov. Det kan finnas likheter, att utöva våld, handlar ju i någon mening om att man vill ha kontroll över personer. En annan del kan ju vara att man upplever en stor känsla av vanmakt. Och då behöver man jobba med det. Man behöver hitta och förstå drivkraften bakom våldet, när använder han våld, på vilket sätt och vad fyller våldet för funktion. Så man måste göra någon form av våldsanamnes, att utforska och försöka förstå våldet och vad våldet har för funktion vad han har för bild av våldsutövandet själv, vad han själv har varit utsatt för.” –Friman

Intervjupersonerna menar vidare att den våldsutövande pappans motivation behöver undersökas i det inledande utredningsarbetet för att veta om pappan anser att han ska göra någon förändring eller om han är nöjd med livet som det är.

Utredningsarbetet bör göras gemensamt av socialsekreterare och behandlare som måste ha en gemensam grundsyn i det aktuella ärendet samtidigt som de ska inta olika roller gentemot pappan; behandlaren med fokus på att skapa allians som kan ligga till grund för att pappan tackar ja till en fortsatt behandlingsinsats och socialsekreteraren med fokus på att barnet ska skyddas mot fortsatt våld. Den anställda socialsekreteraren och behandlaren arbetar inom samma organisation men utifrån olika mål vilket är en av svårigheterna den offentliga organisationen måste förhålla sig till. (Christensen et al. 2004) Den myndighetsutövande delen arbetar utifrån mål om att tillse barns bästa utifrån exempelvis skydd medan den behandlingsutövande delen primärt måste måna om att skapa allians med sina klienter för att de ska vilja komma och arbeta mot en förändring. Organisationsteoretisk menar man att denna spänning inom offentliga organisationer lätt skapar en instabil balans inom organisationen. Frågan är hur den instabiliteten påverkar möjligheten för socialsekreterare och behandlare att skapa en gemensam grundsyn då de, utifrån tilldelade roller, ska inta olika perspektiv; den ena barnets och den andra pappans.

Socialtjänst ska sätta ord på våld som våld

Socialtjänst ska sätta ord på våld som våld		
Beskriva våldshandlingar för att pappan ska se bredden av våld	Prata om våld med papporna för att komma förbi skam och tabun	Socialtjänstemän ska inte gå med pappan i undvikanden av våld

Att socialtjänstens anställda måste benämna den våldsamma pappans våld som just våld menar flera intervjupersoner är viktigt för att påvisa hur bred våldsdefinitionen är, att inte enbart fysiskt våld ses som våld. Idén kan förstås utifrån den nyinstitutionella organisationsteorin som menar att en

organisation måste spegla värderingar utåt för att vinna legitimitet. (Christensen et al, 2004) Genom att benämna våld som våld markerar organisationen tydligt vad den har för ståndpunkt, en ståndpunkt som exempelvis grundar sig i barnkonventionen som i sin tur är en världsomspännande konvention om barns rättigheter (<https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten>). Några av intervjupersonerna berör inte detta tema i någon form. De har istället en klar ståndpunkt av att socialtjänstens anställda ska inta en lyssnande hållning där pappans egen berättelse ska vara i fokus i syfte att inte stöta bort honom, vilket kan förstås utifrån MI som metod. (Barth & Näsholm, 2006) Här finns således två uppfattningar om huruvida våldet ska göras talbart eller ej och varför man väljer det ena eller andra sättet. I praktiken beskriver detta de spänningar som ryms inom offentliga organisationer som arbetar utifrån olika uppdrag som inte är fullt förenliga. (Christensen et al, 2004) Att å ena sidan vara myndigheten som ska säga till människor vad som är rätt och fel, vad våld är och om en person varit våldsam eller ej samtidigt som organisationen, eller kanske till och med samma person, ska kunna bädda för att den våldsutövande personen ska vilja gå in i en förändringsprocess genom en icke-dömande hållning. Den icke-dömande hållningen till problematiken mäns våld i nära relation kan också förstås utifrån idén om att terapeuter ska inta en neutral hållning till klienters berättelser vilket dock kan få konsekvensen att pappornas bild av verkligheten bekräftas varpå barnens utsatthet förminskas. (Mattsson, 2013)

En annan anledning till att socialarbetare ska sätta ord på våldet är för att hjälpa de våldsutövande papporna att göra våldet talbart och försöka komma förbi tabun kring ämnet.

”Samtidigt så tänker jag att det blir viktigt att rama in vad som är att gå över gränsen. Om det finns en socialsekreterare som vet, så vill jag att den personen uttalar det på något sätt. Att den pratar om vad som har hänt. Ibland är det som om man inte vågar sätta ord på våldet riktigt, att man bortförklarar det lite grann, man tassar lite på tå liksom. Och att man ganska snabbt; nä men han sa nej, jag är inte våldsam.” – Ekeblad

Om socialtjänstens anställda sätter ord på våldet minskar risken för att gå med de våldsutövande papporna i undvikande av att lyfta våld som tema. Intervjupersonerna ser dock att det är vanligt att socialarbetare går med i undvikande av samtal kring våld. Det förhållningssättet menar de blir problematisk eftersom sannolikheten att de insatser som erbjuds familjen inte utgår från våldsproblematiken om våldet inte benämns. Detta bekräftas i Holts (2003) tidigare forskning i vilken man påvisar att socialarbetare utifrån ett flertal olika orsaker undviker våld och att de våldsutövande papporna som en konsekvens härav inte erbjuds adekvata insatser.

Socialtjänst ska motivera våldsutövande pappor till behandling

Socialtjänst ska motivera våldsamma pappor till att ta emot behandling		
Motivera till insats genom relationellt arbete	Motivera över tid, släpp ej ärendet för snabbt	Motivera till insats genom barnet

Samtliga intervjupersoner menar att det är viktigt att socialtjänsten motiverar våldsutövande pappor till att ta emot behandling. Stanley et al (2011b) hävdar att byggandet av motivation är en nyckelingrediens för att få våldsamma män att arbeta på förändring vilket bekräftar intervjupersonernas tankar.

Intervjupersonerna lyfter två olika sätt att arbeta motiverande på. Det första är genom att socialtjänstens anställda ska ha ett gott bemötande gentemot papporna vilket innebär, specificerar de, att man lyssnar aktivt till papporna och möter dem förutsättningslöst med en empatisk hållning

utan att döma. Denna typ av förhållningssätt menar intervjupersonerna utgör en förutsättning för att den våldsamma pappan ska känna sig trygg vilket i nästa led kan skapa motivation till att börja samtala. Samtalet är det som på sikt kan leda till ett fördjupat förändringsarbete i vilket den våldsamma pappan eventuellt blir motiverad till ett förändrat beteende.

”Motivationsarbete för mig är att skapa en tillit till behandlaren, att det här är en person som inte vill mig något illa. Oavsett vad jag har gjort eller inte gjort så är det någon som vill lyssna på mig.” – Key

Några av intervjupersonerna beskriver hur det motsatta förhållningssättet, där pappan upplever sig dömd på förhand och inte lyssnad till, kan få pappan att avbryta kontakten med socialtjänsten. Intervjupersonernas åsikter om att motivationsarbete grundar sig i ett trygghetsarbete kan förstås utifrån den motivationsinspirerade behandlingsformen MI där upprättandet av en trygg arbetsrelation mellan behandlare och klient är avgörande för att klienten ska kunna gå in i ett förändringsarbete. (Barth& Näsholm, 2006) Stanley et al, (2011b) menar att det är den inre motivationen som på sikt leder till större beteendeförändringar. Utifrån denna ståndpunkt måste en reell förändring grunda sig i att pappan själv beslutar sig för att arbeta mot förändring. Att socialtjänsten enbart kan finnas med som stöd på resan mot förändring som en av intervjupersonerna också påtalar. Det bästa sättet att motivera våldsutövande pappor till en behandlingskontakt anser intervjupersonerna är att beskriva vilka konsekvenser som bevitnande av våld kan ge barn och genom att tydliggöra vilka behov barn har;

”Det där med barnen, det är en av de absolut viktigaste motiverande faktorerna för föräldrar, alla vill vara bra föräldrar. När man pratar om barnen och relationen till barnen och vad man kan göra för att var en bra förälder och vad barnen har upplevt så fungerar det bra, det blir en bra motor i det.” – Von Dy

Tankarna bekräftas av Stanley et al. (2011b) som kom fram till att genom att medvetandegöra våldets påverkan på barn och genom att fokusera på föräldrafärdigheter i behandling så ökar sannolikheten att nå uppsatta behandlingsmål utifrån barnets bästa. Intervjupersonerna menar att motivationsarbete är något socialtjänsten ska göra över tid. Flera av dem beskriver att arbetet med våldsutövande pappor i långa perioder handlar om att motivera till att ta emot hjälp. Utifrån att klientgruppen upplevs och beskrivs svårmotiverad menar man att socialtjänsten ska låta möjligheten till stöd finnas kvar över tid, att man inte ska avskriva ärendet för snabbt. Motivationsarbetet ska ses som en process menar man som, på sikt, kan leda fram till en insikt om att vilja jobba mot förändring.

Socialtjänst ska skydda barn mot fortsatt våld

Socialtjänst ska skydda barn från våldsutövande pappor		
Socialtjänst ska tillse att barnets kontakt med sin våldsutövande pappa begränsas eller bryts	Mamman ska ges mandat att skydda barnet från en våldsutövande pappa	En våldsutövande pappa ska uppmanas skydda barnet genom att hålla sig borta

”Vi möter ju dem också där man känner att det här är inte behandlingsbart, här gäller bara skydd, självklart. Där vi inte tvingar på barn på umgänge för att papporna ska ha rätt till det.” – Key

Samtliga intervjupersoner lyfte att socialtjänsten måste tillse att barnen skyddas mot att utsättas för att bevittna ytterligare våld. Man månade om att inte tvinga barn att träffa en våldsutövande pappa och menade att man måste begränsa kontakten med pappan eller bryta kontakten helt om våldet fortsätter. Att barn ska skyddas mot våld kan härledas till FN:s barnkonvention där det framgår att

barn har rätt till en uppväxt utan våld (<https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten>) och i Socialtjänstlagen 5 kap 1 § där det framkommer att socialnämnden i varje kommun ska verka för att barn växer upp under trygga och goda förhållanden (SoL 2001:453). Intervjupersonerna tydliggjorde att det inte går att generalisera kring när barn ska skyddas, utan att det måste avgöras i en enskild utredning. Några av intervjupersonerna grundade sina tankar om när barnen ska skyddas från sin pappa på hur benägen pappan är att ta emot den hjälp som erbjuds. Tankarna om när barn ska skyddas grundade sig också på om pappan ansågs behandlingsbar eller inte. Att grunda bedömningar om hur barn skyddas mot fortsatt våld på den våldsutövande pappans involvering i extern behandling som riktas till honom menar Stanley et al. (2011b) är riskabelt utifrån att pappan kan delta i syfte att ha kontakt med barnet utan att våldet upphör varför insatser och bedömningar bör göras utifrån barnet. Intervjupersonerna påtalade att det finns svårigheter att skydda barn mot fortsatt våld eftersom det är svårt att veta vad som pågår inom familjen. Några av intervjupersonerna menar att mamman har det övergripande skyddsansvaret för barnen och att socialtjänst ska tydliggöra de konsekvenser våld kan få för henne så att hon kan tillse skyddet.

”Om man har sett brister hos pappan och han säger ”jag vill inte arbeta med det” då kan det bli lättare att tänka vidare kring hur mycket barnen ska vara där och det är mamman som står med det beslutet.” – Bremer

Dessa tankar kan kopplas till Erikssons (2003) studie om handhavandet av våld i familjerätt. Där framkommer att mammor som utsatts för våld av sin partner efter en separation styrs av olika försök att skydda sina barn mot den våldsamma pappan. Mammorna upplever inte att socialtjänst tar hänsyn till våldets konsekvenser för barn i sitt handläggande. Utifrån intervjupersonernas resonemang riskerar samma typ av handhavande att uppstå. Det finns idéer om att barnen ska skyddas, men för att göra detta utan tvångslagstiftning läggs ansvaret på mamman. Detta förhållningssätt bekräftas i Stanley et al. studie (2011a) där socialsekreterarna utgick från samma tanke. En problematisk del i detta förhållningssätt är att en separation från pappan inte skyddar barnen från fortsatt våld då papporna i de flesta fall finns kvar i barnens liv. (Stanley et al, 2011a) Varför skyddet enbart blir skenbart.

En annan form av skyddsarbete som lyftes fram handlar om att forma insatser som hjälper den våldsutövande pappan att hålla sig borta från barnet, för barnets skull. Ett förhållningssätt som går emot tidigare forskningsfynd om att våldsutövande pappor utelämnas i socialtjänstens arbete. (Smith-Stover & Morgos, 2013; Holt, 2003; Stanley et al. 2011a) Lösningen som pappan involveras i har ett tydligt barnskyddsfokus (Ponnert, 2015), dvs. utgår från att barnet ska skyddas mot kontakt med pappan utifrån att han inte kan se att hans agerande skadar barnet.

Ett ytterligare perspektiv på skyddsarbete som lyfts är att båda föräldrar delaktiggörs för att skydda barnet mot fortsatt våld. Intervjupersonen som resonerar kring detta förhållningssätt beskriver hur hen anser att man bör ta ett steg tillbaka och fråga föräldrarna hur de anser att situationen ska lösas. Idén utgår från att socialtjänsten, om föräldrarna i ett sådant läge inte påvisar att de kan komma fram med en, för barnet, god lösning, kan gå in och agera utifrån tvångslagstiftning och skydda barnet. Utgår man från Johnsons typologier om våld (1995) kan förhållningssättet vara rimligt om våldet bedöms vara situationsbetingat, utan makt och kontrollmönster utifrån tanken om att de båda är med och påverkar våldets uppkomst (Archer, 2002). Är våldet däremot av typen nära-relations-terrorerism blir förhållningssättet sannolikt verkningslöst då relationen inte är jämlik utan hierarkisk där den våldsutövande pappan använder olika former av våld för att styra (Johnson, 1995). Att utgå från att föräldrarna kan ta ansvar för att skydda barnet torde således vara en rimlig åtgärd i vissa ärenden och i andra verkningslös vilket ståndpunkten att våldets typ måste urskiljas innan insatser formas för att de ska bli så verkningsfulla som möjligt.

Socialtjänsten ska behandla våldsutövande pappor

Socialtjänst ska behandla våldsutövande pappor						
Behandling ska ges i grupp och/eller individuellt	Behandling ska kombinera fokus på våld och föräldraskap	Pappan ska få hjälp att definiera våld	Pappan ska få hjälp att hitta alternativa handlingar till våld	Pappan ska få hjälp att ta ansvar för våldet	Pappan ska få kunskap om våldets påverkan på andra	Pappan ska få hjälp att förstå när och varför han använder våld

”En oerhört central del är behandling. För behandling är i princip det enda som kan få våldet att upphöra. Vi kan inte lagstifta bort våldet, vi kan inte bestraffa bort våldet, vi kan inte genom opinionsbildning och reklamkampanjer få bort våldet, vi kan egentligen bara genom behandling och erbjudna insatser få våldet att minska och därigenom få skadeverkningar att minska”. -Friman

Intervjupersonerna är överens om att papporna ska erbjudas behandlingsinsatser i syfte att upphöra med sitt våldsutövande. Behandlingsinsatser kan erbjudas individuellt och/eller i grupp. Insatserna ska vara utifrån temana våld och föräldraskap och varvas för att insatsen ska verka mot att den våldsamma pappans barn ska må så bra som möjligt. De flesta av intervjupersonerna har svårt att specificera vad de våldsbehandlande delarna av behandlingen ska innehålla och är mer tydliga i vad den föräldraskapsinriktade behandlingen innebär. Två av intervjupersonerna, som båda under lång tid arbetat med våldsutövande män, är mer specifika i kring det praktiska behandlingsarbetet kring våldstemat. De menar att pappan ska få hjälp att definiera sina våldshandlingar som våld och få insikt i vad som triggat honom att använda våld i specifika situationer. Att man ska utforska alternativa handlingar till våldet för att minska känslor av vanmakt. I arbetet med att utforska specifika triggers till våldet och i grundantagandet att våldet syftar till att minska känslor av vanmakt utgår man från relationella förklaringsmodeller till våld dvs. teorier om att våldet uppstår i en jämställd relation till partnern som är med och trappar upp en konfliktsituation. (Nilsson & Lövkrona, 2015). Utifrån de relationella förklaringsmodellerna tycks således idén om att utforska triggers till våld och alternativa handlingar till våldet vara adekvat. Om det utforskande förhållningssättet är lika adekvat i arbetet med män som använder våld som ett sätt att upprätthålla sin maktposition över kvinnan, dvs. utifrån strukturella förklaringsmodeller till våld (Johnson, 1995) är en fråga som kvarstår.

Den andra centrala delen av behandlingen intervjupersonerna menar är viktig är föräldrainsriktad.

De föräldrainsriktade behandlingsdelarna ska vara av olika karaktär. En del ska vara psykoedukativ och lära den våldsamma pappan om hur barn påverkas av våld i förhoppningen att informationen påverkar honom att välja att arbeta på att hitta nya annorlunda beteenden, tankar som understöds av tidigare forskning. (Stanley et al, 2011b) Den mest centrala delen är att hjälpa pappan ta ansvar för våldet han utsatt barn och partner för. Intervjupersonerna menar att pappan ska komma dit genom att ställa sig frågan vad han kan göra för att reparera sin relation till sitt barn. För att komma dit behöver han först ha fått insikt om att våldet påverkat barnet och deras relation. På sikt menar man att barnet kan lyftas med i behandlingsrummet och att man då, pappa och barn tillsammans, kan arbeta med temat ansvar. Detta enbart om barnet själv vill och behandlaren är övertygad om att pappan vill ta ansvar för vad han gjort. De eventuella gemensamma samtalen ska fokusera på

reparation av relationen vilket görs genom att pappan visar barnet att han tar ansvar för det våld han utsatt familjen för och tydliggör att han framledes inte kommer bruka våld mot sin partner.

Enligt Smith-Stover & Morgos (2013) förbises frekvent involverandet av våldsutövande pappor i vård och behandling men om papporna inkluderas tjänar man både i det direkta ärendet och på sikt utifrån att möjligheten till att våldets upprepningstendenser över generationer bryts. Utifrån intervjupersonernas beskrivningar om vikten av att arbeta med dessa pappor väcks ett hopp om att insatser till våldsutövande pappor är något man dels anser är viktigt att erbjuda varför sannolikheten att så kommer ske ökar. Stanley et al (2011b) menar att behandlingsformer som tidigare erbjudits våldsamma män externt bör bakas in i socialtjänstens verksamheter utifrån barnens behov av att den våldsamma pappan arbetar för en förändring. Intervjupersonernas tankar om att behandling ska erbjudas alla och att den ska utgå från våld men också från föräldraskap samt att behandlingen ska följas upp av en socialsekreterare som ansvarar för barnet tycks således vara ett steg på rätt väg.

Vad hindrar socialtjänst i arbetet med våldsutövande pappor?

När intervjupersonerna definierat vad de tyckte socialtjänsten skulle göra för våldsutövande pappor i syfte att pappornas barn ska ha ett så gott liv som möjligt gick vi vidare med att samtala om vad som hindrar genomförandet av föreslagna insatser. Detta för att besvara uppsatsens andra och tredje frågeställning; Vad hindrar socialtjänst från att tillgodose våldsutövande pappor med det man menar behövs för att pappornas barn ska ha ett så gott liv som möjligt? OCH Hur kan vi förstå och förklara dessa eventuella hinder? Intervjupersonerna hade en rad tankar kring hinder. Dessa kan förstås utifrån fyra övergripande teman av hindrande faktorer; samhälleliga hinder, organisatoriska hinder, hinder hos de anställda inom socialtjänsten och hinder hos de våldsutövande papporna. Varje grupp av hinder redogörs för mer ingående nedan.

Samhälleliga hinder

Samhälleliga hinder		
Att socialtjänsten BÖR jobba med våldsamma pappor inte SKA	Våldet är strukturellt, socialtjänst kan ej rå på det	Generell kunskapsbrist om våld bland professionella

"Det här är ett samhällsproblem. Vi borde ha en specifik våldspolitik, precis som vi har en särskild alkoholpolitik. Så borde det vara med våld också. Vi borde ha någon form av våldsdepartement eller så."-Friman

Att mäns våld mot kvinnor i nära relation är ett stort problem som påverkar stora delar av samhället och många individer, både barn och vuxna, påtalas när intervjupersonerna pratar om hinder. De utgår då från strukturella förklaringsmodeller till våldet som innebär att mäns överordning och kvinnors underordning gestaltar sig på olika arenor i livet, familjen är en av dem. (Nilsson & Lövkrona, 2015) Intervjupersonerna menar att socialtjänsten inte kan rå på problematiken mäns våld mot kvinnor i nära relation enbart med insatser som riktas till de enskilda våldsutövande männen eftersom problemet är så omfattande som det är och genomsyrar hela samhället. Eftersom problematiken är så pass omfattande som den är menar man att det, utöver det individriktade arbetet krävs övergripande insatser som arbetar mot strukturella förändringar där målet är en reell jämställdhet mellan kvinnor och män. Detta arbete är inget man anser ska ligga inom socialtjänstens regi men man menar att det är ett viktigt arbete för att komma tillrätta med problematiken och för att alla barn ska kunna ha ett så gott liv som möjligt.

Flera av intervjupersonerna menar att kunskap om mäns våld mot kvinnor i nära relation i andra verksamheter än socialtjänsten inte är tillräckliga. Det innebär att personal, inom andra verksamheter där man möter barn, inte ser barnens eventuella symtom på våldsutsatthet. Det i sin tur innebär att andra verksamheter inte gör orosanmälningar till socialtjänst i den omfattning de skulle gjort om de varit bättre på att se barns tecken på våldsutsatthet. Får socialtjänsten inte kännedom om när det förekommer våld i nära relation så kan de inte göra någonting för att hjälpa varken de som utövar våldet eller de som utsätts för våldet. Intervjupersonerna menar av denna anledning att människor som arbetar i verksamheter där de kommer i kontakt med människor såsom vård, skola, omsorg, behöver ha kunskap om våld och förstå hur våldsutsatthet kan uttrycka sig hos barn. Att så inte är fallet i tillräckligt stor utsträckning kan förstås utifrån instrumentella organisationsteorier vilka menar att offentliga organisationer styrs gentemot uppsatta mål som ska nås med olika medel (Christensen et al, 2004) Andra organisationer än socialtjänst har andra primära mål än att tillse att orosanmälningar skickas till socialtjänst varför det sannolikt inte blir verksamhetens högsta prioritet att få iväg dessa eller att tillse att personal har gedigen kunskap om barns tecken på våldsutsatthet. Lämpliga beteenden (Christensen et al, 2004) inom andra verksamheter än socialtjänst bör innefatta att man skickar orosanmälningar till socialtjänst utifrån den lagstadgade anmälningsplikten i Socialtjänstlagen 14 kap 1 § (Socialstyrelsen, 2014) vid misstanke om att ett barn far illa. De nyinstitutionella organisationsteorierna påtalar vikten av att organisationer reflekterar tillfälligt rådande normer om vad en organisation ska ha för värden utåt för att vinna legitimitet hos andra verksamheter. (Christensen et al, 2004) Således har socialtjänst ett viktigt uppdrag att påvisa att man är en organisation som är kapabla att handha de orosanmälningar som kommer in om andra verksamheter ska se någon mening med att skicka in orosanmälningar till dem.

Inom dessa tre organisationsteoretiska områden behöver således andra verksamheter utgå från vikten av att göra orosanmälningar till socialtjänst om så ska ske. De behöver också se att orosanmälningarna leder någonvart, kanske i syfte att bättre kunna uppnå de mål deras respektive organisation jobbar emot. Således har socialtjänst som organisation ett arbete att göra för att tillse att andra organisationer ska inkomma med orosanmälningar när de blir oroliga för att ett barn far illa. Vad gäller andra organisationers kompetens kring att förstå barns tecken på våldsutsatthet behöver de sannolikt, utifrån sina mål, se vinster med att personal har denna kompetens. Vilket kanske ligger på socialtjänstens ansvar att tydliggöra.

En av intervjupersonerna problematiserar socialstyrelsens riktlinjer som menar att socialtjänst BÖR erbjuda våldsutövande män olika insatser. Hen anser att detta är ett stort hinder mot att erbjuda våldsutövande pappor de insatser man anser behövs då det möjliggör för socialtjänsten att göra avkall på arbetet som riktas till papporna. Hen anser att det minskar sannolikheten för att de utsatta barnen på sikt ska ha det så bra som möjligt eftersom våldet, om inte papporna inkluderas i arbetet, riskerar fortsätta vilket bekräftas av Stanley et al (2011b). Det bekräftar även forskning som påvisar att socialarbetare väljer bort arbetet med våldsutövande pappor om man kan. (Holt, 2003; Stanley et al, 2011a; Smith-Stover & Morgos, 2013)

Hinder utifrån socialtjänstens organisation

Hinder i socialtjänstens organisation			
Socialtjänst gör sig otillgänglig för medborgarna	Hög personalomsättning	VINR som specialisttjänster, riskerar att "släppa" pappan.	Anställda ges ej tillräcklig fortbildning i ämnet

En rad hinder som intervjupersonerna beskriver handlar om hur socialtjänsten organiserar sitt arbete. De flesta menar att socialtjänsten i dagsläget har stora svårigheter att rekrytera och behålla personal vilket i sig ger flera svåra konsekvenser. På några av socialkontoren har man försökt hjälpa upp situationen genom att ta in konsulter på socialekreterarsidan. Detta menar intervjupersonerna blir problematiskt både för klienter och kollegor då osäkerhet om vem som kommer följa ärendet uppstår. För klienten skapar det ingen trygg situation och för behandlaren kan frustration uppstå när en upplever sig få börja om på nytt när ny personal kommer in i ärendet. Svårigheten att rekrytera menar man också gör att unga socionomer utan tidigare erfarenhet tvingas handlägga svåra ärenden vilket dels påverkar hur arbetet utförs men också gör att socialekreterarna inte vill stanna, då det svåra arbetet kan medföra en känsla av att inte klara av det. Den höga personalomsättningen påverkar så att anställda inte har koll på de policyers som finns kring våld och att man inte hinner lära upp personal i policyerna. Framförallt innebär det att man inte hinner utveckla arbetet med våldsutövande pappor i den grad intervjupersonerna menar behövs.

Intervjupersonerna menar också att socialtjänsten inte ger tillräckligt med utbildning till den personal som förväntas arbeta med våldsutövande pappor.

Ett annat organisatoriskt hinder som lyfts fram är att socialtjänsten gör sig onåbar och otillgänglig för medborgarna genom olika organisatoriska förändringar såsom att alla insatser ska ges via bistånd eller införande av telefontider;

”Där har vi problemet med jättemånga myndigheter idag, man gör sig onåbar för att skydda sig. Men det blir inte bra för dem man finns till för. Folk vill ju kunna ha en tillgänglighet, har man det får man väldigt mycket gratis. Det bygger förtroende.” – VonDy

Att socialtjänsten inför telefontider eller inte erbjuder stödinsatser utan att de berättigats utifrån en utredning gör det svårare för medborgarna att själva söka hjälp. Man menar att det kan utgöra hinder för att, när en individ upplever sin livssituation som jobbig, själv söka hjälp och att problemen måste eskalera och bli svåra för att en anmälan ska komma in som kan leda till en insats. Detta i sig menar man utgör hinder då den utifrån kommande pressen att gå in i behandlingsarbete ökar klienters motstånd snarare än motiverar dem till en behandling. Detta kan förstås utifrån inre och yttre motivationsfaktorer (Hedegaard-Hein, 2012) och intervjupersonernas tankar om att det utgör hinder bekräftas av Stanley et al, 2011b som påvisar att pappornas inre motivation till förändring ger mer hållbara förändringar.

Några av intervjupersonerna menar att socialtjänstens uppdelning i olika specialisttjänster, exempelvis inriktade mot våldsamma män, blir ett hinder. Man menar att det finns en risk att socialekreteraren som är ansvarig för barnet kan ”släppa” ärendet så snart mannen aktualiserats i exempelvis en mansgrupp vilket man menar ökar risken för att man tappar skyddsperspektivet av barnet.

”Om vi har stöd och behandling till våldsamma män blir det inte det där hållandet och uppföljandet av hur går det nu för barnet i den här situationen. Utan det kan bli ett, ja men nu har pappa gått där och så är det inte så mycket mer” – Bremer

Åsikten delas inte av samtliga informanter. En av dem menar tvärt om, att behandling till våldsutövande pappor bör erbjudas av externa behandlare som specialiserat sig på våldsamma män. Hen menar dock att ärendet bör följas av socialekreteraren som ansvarar för barnet för att inte tappa skyddsperspektivet. Stanley et al (2011b) påtalar att det finns en risk för att socialekreterare bedömer att barn är skyddade utifrån att deras våldsutövande pappor remitteras till enheter som specialiserat sig på våldsproblematik i likhet med några av intervjupersonernas tankar. De intervjupersoner som anser att specialistenheter bör behandla våldsutövande pappor menar dock att

socialtjänsten ska ha fortsatt uppföljning utifrån barnet vilket blir ett sätt att kombinera en specialiserad behandling som riktas till den våldsutövande pappan med att trygga barnets säkerhet.

Hindren som lyfts utifrån socialtjänstens organisation spänner således mellan frågor om hur man organiserar sitt arbete till svårigheter att rekrytera personal. En av utmaningarna i en offentlig organisation är den multifunktionella strukturen i vilken flera motstridiga hänsyn måste tas. (Christensen et al, 2004) Att socialtjänsten väljer att göra sig mer svårnådda gentemot allmänheten kan förstås som att man väljer att ta hänsyn till anställda för att på sikt kunna bibehålla personal och kunskap inom organisationen. Konsekvensen av detta blir att samhällsmedborgarna, tillika brukarna av organisationen, inte får lika lätt att nå verksamheten. Kanske är detta ett sätt att arbeta på att göra arbetsplatsen mer attraktiv som ett led i att få personal att stanna. När en organisation måste balansera olika hänsyn mot varandra blir den lätt utsatt för kritik (Christensen et al, 2004) hur man än gör går det inte att tillfredsställa samtliga behov, då de står i motsats till varandra. Gör man sig ständigt nåbar blir de anställda stressade och missnöjda och inför man begränsade telefontider blir brukarna missnöjda. Samma princip kan vara förklaringen till upplevelsen att man inte utbildar personalen tillräckligt i våldsfrågan. Den offentliga organisationens blandsystem genererar ofta en instabil balans mellan hänsyn till olika delar inom organisationen (Christensen et al, 2004) och med tanke på hur många olika former social problematik socialtjänsteorganisationen måste förhålla sig till så blir det en prioriteringsfråga vad personalen ska utbildas inom. Utifrån intervjupersonerna har våldsfrågan dock fått alltför lite fokus för att arbetet ska kunna utföras på ett tillfredsställande sätt.

Hinder utifrån anställda inom socialtjänsten

Hinder utifrån anställda inom socialtjänst						
Kunskapsbrist om VINR hos anställda inom socialtjänst	Kunskapsbrist om våldsbehandling hos de anställda inom socialtjänst	Anställdas föreställningar om våldsamma män som hindrar	Anställdas känslor gentemot våldsamma män som hindrar	Anställdas föreställningar om hur en familj ska vara kan hindra	Socialarbetarens behov av att få fram en sanning kan hindra	Anställdas stressnivå kan hindra

Under intervjutillfällena framkom en rad hindrande faktorer för att göra ett fullgott arbete med våldsutövande pappor som härstammar från de anställda inom socialtjänsten. Hindren beskrivs finnas både hos socialsekreterare och behandlare men kan till viss del få olika konsekvenser beroende på vem som står för dem. Kunskapsbrist återkommer i samtliga intervjuer som ett stort hinder mot att våldsutövande pappor får de insatser man anser behövas för att pappornas barn ska ha det så bra som möjligt. Den kunskap intervjupersonerna anser att socialtjänstemän inom både behandling och myndighetsutövning bör ha är kunskap om våld, kunskap om barn och kunskap om familjer. Vidare anser intervjupersonerna att behandlare inom socialtjänst behöver ha kunskap om behandlingsarbete. Vårdskunskapen man anser behövs saknas i stor utsträckning och intervjupersonerna menar att våldskunskap är något som ett fåtal socialtjänstanställda har. De menar att de som har våldskunskap på egen hand tillförsäkrat sig den, utifrån ett intresse för problematiken. Detta menar man är problematiskt eftersom mäns våld mot kvinnor i nära relation är ett så vanligt problem att fler bör ha kunskapen.

”Det behöver vara behandlare som har kunskap om våld och hur man kan behandla det. Det är viktigt att man har barn och familjeperspektiv med sig. Det kan bli lite så att det är ett specialområde som bara vissa kan men jag tänker att det är kunskap som så många som möjligt ska ha. För jag tycker att jag ser att det finns upplevelser av våld hos nästan alla vi jobbar med.” – Bremer

Att kunskapsbrist är ett hinder bekräftar tidigare forskning som visar att socialtjänstens insatser till våldsutövande pappor som bygger på naiva teorier snarare än kunskap byggd på empiri och teori sannolikt inte blir tillräckligt bra. Forskningen indikerar att våldet tenderar att förminsкас (Holt, 2003) och att våldet sannolikt fortsätter trots pågående insatser (Stanley et al. 2011a) Kunskapsbrist gör också att våldstypologi (Johnson, 1995) sannolikt varken urskiljs eller påverkar behandlingsupplägg.

Andra hinder intervjupersonerna tillskriver socialtjänsteställda är deras potentiella tankar och känslor. Intervjupersonerna menar att våld är ett tabubelagt och skamfyllt område vilket kan få konsekvensen att både socialsekreterare och behandlare undviker att lyfta ämnet, att de förminsкас allvaret i våldet eller nöjer sig med att ha påtalat att det inte är ok att använda våld. Detta förhållningssätt menar man minskar sannolikheten att den våldsamma pappan får den hjälp han behöver för att hans barn ska ha det bra. Intervjupersonerna lyfter också att socialarbetare kan bli provocerade av de våldsamma papporna eller rädsla och osäkra i kontakten med dem. Känslor av rädsla, osäkerhet eller provokation hindrar på olika sätt arbetet antingen genom att de anställda undviker kontakt med papporna eller våldsämnet som sådant som ett sätt att minska sin rädsla eller osäkerhet eller genom att konfrontera den våldsutövande pappan på ett sätt som får honom att inte vilja ha ytterligare kontakt med socialtjänsten. Intervjupersonerna lyfter också ett potentiellt hinder om att socialarbetare inte tror på förändring inom klientgruppen, varför man ser insatser riktade till papporna som meningslösa och som slöseri med tid varpå arbetet istället riktar in sig på stöd och hjälp till utsatta kvinnor och barn. Socialarbetares tankar om hur en familj ska vara påverkar även vilken typ av insatser som erbjuds menar intervjupersonerna. Detta kan jämföras med Erikssons (2003) forskningsfynd som påvisar att familjerättssekreterare utgår från idéer om att blodsband konstruerar släktskap varför barn ska ha kontakt med sin pappa. Intervjupersonerna menar även att socialsekreterare kan ha behov av att få fram ”sanningen” om vad som hänt vilket utgör hinder då förhållningssättet snarare stöter bort pappan än bjuder in till fortsatt kontakt menar man. Ett annat hinder som tillskrivs socialarbetare är att de är stressade och arbetar under tidspress, vilket påverkar deras möjligheter att göra ett gott jobb i likhet med vad VonDy påtalar i nedanstående citat:

”Socialsekreterarna är sönderstressade och ska fatta de svåraste besluten. Vi vet ju att när vi är stressade så funkar inte vår frontallob som den ska. Det är de personerna som är i sämst skick som ska fatta de här besluten, det blir inte bra.” –VonDy

Således framkommer ett flertal potentiellt hindrande faktorer att erbjuda våldsutövande pappor hjälp utifrån anställda inom socialtjänsten. Samtliga hinder finns med på den lista som presenteras av Holt (2003) vilken spaltar upp just faktorer som hindrar att våldsutövande pappor får ta del av lämpliga interventioner. På Holts lista finns hinder som berör värderingar och normer vilket kan förändras via utbildning. Här finns känslor av rädsla vilket innebär att organisationen måste hitta funktionella sätt att hjälpa den enskilda anställda hantera. Här har således organisationerna ett jobb att göra om dessa våldsutövande pappor ska kunna få hjälp dvs. om våldsutsatta barn ska kunna få en uppväxt fri från våld. En central del i genomgången av tidigare forskning pekar på just vikten av policys, utbildning och träning på lämpliga beteenden i mötet med våldsutövande pappor (Holt, 2013; Stanley et al. 2011b; Johnson, 2006; Smith-Stover & Morgos, 2013) vilket understödjer intervjupersonernas åsikter och tankar om att detta måste till.

Hinder utifrån de våldsutövande papporna

Hinder hos papporna					
Papporna är inte motiverade till att ta emot hjälp	Papporna är självupptagna, ser inte något problem	Pappornas känslor som hindrar	Papporna kan uppleva sig hotade av socialtjänst	Papporna är inte mottagliga för behandling	Annan psykosocial problematik kan hindra

”...pappor som inte på något sätt är intresserade av att ta emot stöd för de handlingar som man har begått. Man är för stressad man kanske har pågående missbruk, man kanske känner sig väldigt hotad både av socialtjänst och polisutredning och att man antingen är inne i en vårdnadstvist eller så vet man att det är på gång och då vill man inte tillstå vad man har gjort om man har gjort något för då är man rädd att man inte ska få behålla vårdnaden eller inte ha rätt att träffa sitt barn. Det är ett jättestort hinder egentligen. Och sen kan det ju finnas i rummet hinder tänker jag. Att man inte vill tappa ansiktet, att man väljer att fortsätta lägga ansvaret på partnern eller fortsätta förneka, fortsätta tänka att man skiljer ut det att man ändå är en bra förälder. Så det finns väl massor av hinder.” - Key

De våldsutövande papporna beskrivs på ett flertal olika sätt utgöra potentiella hinder för att de ska kunna erbjudas och ta emot föreslagna insatser. Det handlar om att papporna inte vill ta emot hjälp, att de inte är motiverade vilket bekräftar tidigare forskning som visar att våldsutövande pappor tenderar att göra sig onåbara gentemot socialtjänst. (Stanley et al, 2011b) Det handlar om att papporna tenderar att bli upptagna med sig själva och att de inte lyssnar på barnet eller sin partner vilket innebär att de inte ser vilka konsekvenser deras beteende får gentemot övriga familjemedlemmar. Detta i sin tur, menar man, ligger i vägen för att pappan ska ta ansvar för våldet. Om han inte anser att det han gör är fel så finns det ingenting att ta ansvar för. Intervjupersonerna menar också att många av de våldsutövande papporna lider av annan typ av problematik såsom missbruk, kriminalitet och/eller psykisk ohälsa som hindrar dem från att ta emot hjälp. Vidare lyfts att de våldsutövande papporna kan uppleva skuld och skam för att de utövat våld som hindrar från att beröra ämnet och i likhet med skuld och skamkänslors impuls, undviker ämnet.

Ovanstående tre typer av hinder kan härledas till att papporna inte är motiverade till behandling av olika anledningar. Intervjupersonerna är, som tidigare påtalats eniga i att socialtjänst ska motivera våldsutövande pappor till att ta emot olika former av insatser. När motivationen till en sådan förändring inte finns inom pappan blir det således socialtjänstens ansvar att försöka skapa den. (Hedgaard-Hein, 2012). Det innebär konkret att socialtjänstens anställda exempelvis påtalar vikten av att den våldsutövande pappan förändras om han ska kunna träffa sitt barn. Här kan socialtjänsten dra nytta av teorierna som MI grundar sig på vilka utgår från att alla människor har utvecklingsmöjligheter som kan leda till goda lösningar. Dock utgår metoden från en stark tillitsfull relation mellan klient och behandlare för att det motivationsgenererande arbetet ska kunna påbörjas (Barth & Näsholm, 2006) vilket kan vara svårt att skapa när motståndet från den våldsutövande pappan är stort. Här erbjuder MI:n redskap i form av det klientcentrerade arbetssättet som ett verktyg att skapa en tillitsfull relation. Dock lyfter intervjupersonerna andra hinder som kan vara svåra att ta sig förbi med hjälp av MI:n såsom missbruk, psykisk ohälsa och kriminalitet.

Ytterligare hinder man menar finns inom gruppen våldsamma pappor är stress som papporna upplever utifrån pågående vårdnadsutredningar eller rättsprocesser. Intervjupersonerna menar

också att papporna kan uppleva sig hotade av socialtjänsten och att det innebär att de vill ha så lite kontakt som möjligt med personal från myndigheten. För att komma förbi detta menar man att förhållningssätt som inte upplevs som dömande eller hotande är av största vikt för att få med sig papporna i ett framtida arbete.

Avslutande diskussion

I detta avslutande kapitel kommer jag kort summera uppsatsens resultat utifrån uppsatsens syfte och de frågeställningar jag avsåg besvara. Jag kommer vidare resonera kort kring uppsatsens begränsningar och avslutningsvis lyfta mina tankar om vad framtida forskning kan intressera sig för.

Utgångspunkten för denna uppsats var att besvara tre frågeställningar; Vad bör socialtjänst göra med/för våldsutövande pappor för att möjliggöra att pappornas barn har ett så gott liv som möjligt? Vad hindrar socialtjänst från att genomföra det man anser bör göras och hur kan dessa eventuella hinder förstås. Uppsatsen svarar på frågorna med hjälp av kvalitativa intervjuer som gjorts med sex behandlare som bl.a. arbetar med våldsutövande pappor och barn inom socialtjänsten i västra Sverige.

Uppsatsen påvisar att behandlare inom socialtjänst i högsta grad anser att socialtjänst, utifrån sitt uppdrag och sin funktion i samhället, ska arbeta med våldsutövande pappor för att pappornas barn ska kunna ha ett gott liv. Man menar att ett brett spektrum av arbete ska riktas till målgruppen; dels ska socialtjänsten upptäcka våldsutövande pappor, när så skett ska de utreda både barnen och pappan för att komma fram till vilka insatser som bör till för att barnet ska ha ett så gott liv som möjligt. Man menar att alla våldsutövande pappor ska motiveras till behandling och att behandlingsinsatser ska skraddarsys efter respektive pappas behov och utifrån vilken typ av våld han utövar. Behandlingen ska fokusera både på att hitta alternativ till våldsutövandet och på föräldraskap i syfte att pappan, gentemot sina barn, ska kunna ta fullt ansvar för vad han utsatt dem för och tillse att våldet inte upprepar sig. Om socialtjänst bedömer att det finns risk att barnet fortsatt utsätts för att bevittna våld ska socialtjänst skydda barnet från den våldsutövande pappan genom att bryta umgänget med honom. Skyddet ska tillses med mammans och den våldsutövande pappans involvering, vilket innebär att pappan måste inkluderas i arbetet även när det landar i att arbeta med skydd. För att kunna erbjuda både behandling riktad till pappan samtidigt som man tar ett skyddsansvar gentemot barnet påtalas vikten av att socialsekreterare och behandlare har ett gott samarbete i ärenden som inkluderar pappors våld i nära relation. En röd tråd som ska löpa genom allt arbete med våldsutövande pappor är motivationsarbete. Att tro på förändringsmöjligheter och att inte ge sig i idén om att få med sig pappan i ett reellt förändringsarbete. Detta menar man tar tid vilket innebär att socialtjänst inte bör släppa pappor utan att verkligen ha arbetat på att försöka motivera dem till att gå in i ett arbete som kanske kan leda till förändring.

Uppsatsen tydliggör att det finns flera hindrande faktorer för att kunna göra ovanstående. Man lyfter hinder av strukturell art i samhället, hinder inom socialtjänstens organisation, hinder hos socialarbetarna och hinder hos de våldsutövande papporna. På flera nivåer framkommer att det saknas kunskap om mäns våld mot kvinnor i nära relation vilket påverkar arbetet med våldsutövande pappor på flera sätt. Våldsärenden aktualiseras kanske inte, våldsärenden blir felbedömda och handläggande socialsekreterare och behandlingspersonal blir osäkra på hur de ska agera på bästa sätt vilket får dem att exkludera papporna i arbetet, exkludera våldstemat från ärendet eller minimera våldet. Detta bekräftas även av tidigare forskningsfynd på fältet. De våldsutövande papporna utgör, i sig själva, en klientgrupp som bedöms som svår motiverad att arbeta med, både utifrån att de sällan tillstår sitt våldsamma beteende och att de minimerar konsekvenserna av sitt beteende men också utifrån att de ofta beskrivs lida av annan psykosocial problematik som i sig

försvårar möjligheten att arbeta med sitt våldsutövande. Studien indikerar således att socialtjänsten behöver lägga ner ett stort arbete på att möta upp våldsutövande pappor. För att kunna göra det behöver man tillse att personal som ska genomföra arbetet har både kunskap om våld och kunskap om hur man på bästa sätt behandlar våldsutövande pappor, vilket man i stor utsträckning tycks sakna i dagsläget. Att socialarbetare saknar kunskap om våld, och kanske utifrån det ensidigt förstår våld utifrån antingen relationella eller strukturella förklaringsmodeller, gör att insatserna till de våldsutövande papporna påverkas vilket på sikt är avgörande för hur barn som bevittnat våld utvecklas.

Man behöver tillse att socialtjänst organiserar sig så att en god samverkan finns mellan myndighetsutövande socialsekreterare och behandlare i syfte att kunna möta den våldsutövande pappan i behandling utan att för den sakens skull tappa skyddsperspektivet gentemot barn. Socialtjänsten behöver också visa utomstående organisationer att man arbetar utifrån i dagsläget rådande normer och värderingar, exempelvis de Sverige ratificerat i barnkonventionen där en artikel tydliggör att inga barn ska utsättas för våld, för att andra organisationer ska ge socialtjänsten legitimitet att genomföra sitt uppdrag. Detta är sannolikt en viktig del för att andra organisationer ska inkomma med orosanmälningar kring barn man misstänker kan bevittna våld vilka socialtjänst är beroende av för att upptäcka våldsutövande pappor.

Studiens begränsningar

Utifrån det begränsade antalet intervjupersoner måste försiktighet påkallas vid generalisering av resultaten till hur behandlare anser att socialtjänst bör arbeta med våldsutövande pappor. Att sex behandlare skulle kunna ge en bild av vad behandlare i Sverige generellt anser i frågan är givetvis inte sannolikt. Möjligheten att förstå vad socialtjänst bör göra för våldsutövande pappor i syfte att pappornas barn ska ha det bra begränsas på fler sätt. Dels, som påtalats innan, bör papporna själva primärt svara på frågan om vad de behöver från socialtjänst för att deras barn ska ha ett gott liv. Det är papporna som kan berätta för oss vad de skulle behöva. Även socialsekreterarna är en grupp som jag valt att exkludera i studien. Utifrån deras huvuduppdrag att tillse barns säkerhet skulle de behöva tillfrågas vad de anser att man behöver göra för papporna då deras infallsvinkel, som uppsatsen till viss del påvisat, är annorlunda än behandlares. En annan begränsning i studien är bredden av svar som framkom ur empirin. Utifrån de många olika typer av insatser behandlarna anser att papporna behöver och utifrån det flertal hinder som står i vägen för att genomföra insatserna kom studien att fokusera på en bredd och av den anledningen ge avkall på en fördjupad förståelse för varje enskild del i empirin. Det får istället tjäna som information om vad framtida studier skulle kunna utforska, dvs. att fördjupa sig i frågor som bara ytligt berörts i denna studie.

Förslag på framtida forskning

Jag menar att fokus på framtida forskning bör ligga på att undersöka hur socialtjänst kan organisera sig för att arbetet med att tillse att barn som bevittnat pappas våld mot en partner blir så bra och verkningsfullt för de utsatta barnen som möjligt. Hur ska man tillse att andra organisationer inkommer med den information man så väl behöver? Hur ska man tillse att hela socialtjänsten screenar för våld? Hur ska man tillse att våldskompetensen finns och genomsyrar allt arbete med familjer som lider av problematiken mäns våld mot kvinnor i nära relation? Och hur behandlar man på mest framkomliga vägar? Detta i syfte att möjliggöra verkligheten om ett liv fritt från våld – för alla barn.

Källförteckning

- Almqvist K. & Broberg A. (2004). *Barn som bevittnat våld mot mamma - en studie om kvinnor och barn som visat på kvinnojourer i Göteborg*. Göteborgs stad: Social resursförvaltning.
- Allen M. (2013). *Social work and intimate partner violence*. Oxon: Routledge
- Archer J. (2002) Sex differences in physically aggressive acts between heterosexual partners. A meta-analytic review. I: *aggression and violent behavior*, (7): 313-351
- Barnkonventionen, (<https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten> Hämtat: 30/10-17)
- Barth, T. & Näsholm, C. (2006); Motiverande samtal – MI Att hjälpa en människa till förändring på hennes egna villkor, Studentlitteratur
- Broberg A. Almqvist L. Axberg U. Grip K. Almqvist K. Sharifi U. Cater Å. Forssell A. Eriksson M. Iversen C (2011) *Stöd till barn som bevittnat våld mot mamma Resultat från en nationell utvärdering*. Göteborg: Psykologiska institutionen, Göteborgs universitet
- Bryman A. (2011) *Samhällsvetenskapliga metoder*, Stockholm: Liber
- Cater Å. (2004) *Negotiating normality and deviation – father's violence against mother from children's perspectives*. Örebro: Örebro Universitet
- Christensen T. Lægreid P. Roness P G. Røvik KA. (2004) *Organisationsteori för offentlig sektor*. Malmö: Liber
- Eriksson M. (2003) *I skuggan av pappa familjerätten och hanteringen av faders våld*. Lund: Förlags AB Gondolin
- Forsell A. (2016) *Better safe than sorry Quantitative and qualitative aspects of child-father relationships after parental separation in cases involving intimate partner violence*. Örebro universitet
- Gillberg G. (2017) Kritisk realism i praktiken. I Gillberg G, Persson S, Seldén D, Wennerström U-B. *Social struktur och mänskligt handlande* Malmö: Gleerups utbildnings AB
- Graneheim U.H, Lundman B, (2003) Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedurs and measures to achieve trustworthiness. *Nurse education today*, 2004 (24): 105-112
- Grip K., Almqvist K., Axberg U, Broberg A (2014) Perceived Quality of life and health complaints in children exposed to intimate partner violence. I: *Journal of family violence* 29 (6): 681-692
- Guille L. (2004) Men who batter and their children: an integrated review. I: *Aggression and violent behavior* (9): 129-163
- Hearn J. (1998) *The violences of men*. London: Sage publications
- Hedegaard-Hein H. (2012) *Motivation motivationsteorier & praktisk tillämpning*. Malmö: Liber AB

Holt S (2003) Child protection social work and men's abuse of women: an Irish study. I: *Child and family social work* (8): 53-65

Holtzworth-Munroe A. (2000) A typology of men who are violent toward their female partners: making sense of the heterogeneity in husband violence. I: *Current Directions in Psychological Science* 9 (4): 140-143

Hydén, M, Överlien, C, Ericson, C, Wiman, M, Grönberg-Eskel, M (2016); Mäns våld mot kvinnor i nära relationer, I: *Forskning i korthet* (7) 1-8.

Isdal P. (2001) *Meningen med våld*, Stockholm: Gothia förlag

Jernbro C. & Jason S. (2017), *Våld mot barn 2016 En nationell kartläggning*, Stockholm: Stiftelsen allmänna barnhuset

Johnson M.P. (1995) Patriarchal terrorism and common couple violence: Two forms of violence against women. I: *Journal of marriage and the family*, 57 (2): 283-294

Johnson M.P (1999) *Two Types of Violence Against Women in the American Family: Identifying Patriarchal Terrorism and Common Couple Violence*: Pennsylvania state university.

Johnson M.P.(2006) Conflict and control Gender symmetry and asymmetry in domestic violence. I: *violence against women*. 2 (11): 1003-1018

Kvale S. (1997) *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur

Kvale S. & Brinkmann S. (2014) *Den kvalitativa forskningsintervjun*, Lund: Studentlitteratur

Lundgren E.Heimer G. Westerstrand J. Kalliokoski A-M. (2001), *Slagen Dam Mäns våld mot kvinnor i jämställda Sverige – en omfångsundersökning*, Umeå; Brottsoffermyndigheten

Mattsson T. (2013) Motstånd och neutralisering. Kön, makt och professionalitet i arbetet med våld i nära relationer. I: *Socialvetenskaplig tidskrift* (3-4): 150-167

Nilsson G. & Lövkrona I. (2015) *Våldets kön Kulturella föreställningar, funktioner och konsekvenser*, Lund: Studentlitteratur AB

Norman R. Byambaa M.De R. Butchart A. Scott J. Vos T. (2012) The Long-Term health consequences of child physical abuse, emotional abuse, and neglect: A systematic review and meta analysis. *PLOS Medicine*, 9 (11):1-31

Ponnert L. (2015) Utredningsarbete I barnvården – centrala utgångspunkter. I: Ponnert L. (red.) *Utredningsarbete I den sociala barnvården*. Malmö: Gleerups utbildning AB

Prop. 2006/07:38 *Socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor*.

Prop 2011/12:4 *Utredningar avseende vissa dödsfall*

Seldén D. (2017) Om verkligheten, antaganden och kunskap. I Gillberg G, Persson S, Seldén D, Wennerström U-B. *Social struktur och mänskligt handlande* Malmö: Gleerups utbildnings AB

Smith-Stover C. & Morgos D. (2013) Fatherhood and intimate Partner Violence. Bringing the parenting role into intervention strategies. I: *Professional psychology: research and practice*. 44 (4): 247-256

Stanley N. Miller P. Richardson-Foster H. Thomson G. (2011²) Children's experiences of domestic violence: developing an integrated response from police and child protection services. I: *Journal of interpersonal violence*. 26 (12): 2372-2391

Stanley N. Miller P. Richardson-Foster H. Thomson G (2011³) A stop-start response: Social Services' interventions with children and families notified following domestic violence incidents. I: *British journal of social work*. (41): 296-313

Socialstyrelsen (2016) *Våld Handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer*

Socialstyrelsen (2014) *Anmäla oro för barn stöd för anmälningsskyldiga och andra anmälare*.

Socialtjänstlagen (SoL 2001:453) (https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/socialtjanstlag-2001453_sfs-2001-453 Hämtat: 30/10-17)

SOSFS 2014:4. *Våld i nära relationer*. Föreskrifter och allmänna råd.

Vetenskapsrådet (2002) *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*

Vetenskapsrådet (2017) *God forskningssed*

Watt Boolsen M. (2007) *Kvalitativa analyser Forskningsprocess , människa, samhälle*. Malmö: Gleerups utbildning AB

² Stanley et al. (2011) A i texten

³ Stanley et al. (2011) B i texten

BILAGA 1



INFORMATIONSBLAD

Inbjudan till studie om hur behandlare inom socialtjänst tänker kring stöd/hjälp till våldsutövande pappor

Du har blivit inbjuden att delta i en studie om hur behandlare inom socialtjänst tänker och resonerar kring stöd och hjälpinsatser till pappor som misstänks för att ha varit våldsamma mot sin partner i syfte att pappornas barn ska må så bra som möjligt.

Innan du bestämmer dig för att delta är det viktigt att du förstår varför studien görs och vad den innebär. Jag ber dig därför att ta dig tid att läsa igenom detta informationsblad, och om du har några frågor är du välkommen att höra av dig till mig. Ta gärna några dagar på dig att fundera på om du vill delta i studien eller inte.

Studien görs för att förhoppningsvis få en större förståelse för hur behandlare inom socialtjänsten resonerar kring insatser till pappor som misstänks vara eller ha varit våldsamma mot sin partner. Vad anser behandlarna att våldsutövande pappor behöver för att pappornas barn ska må så bra som möjligt? Kan behandlarna erbjuda det de anser behövas och vilka hinder stöter de på?

Den kunskap som studien genererar kan förhoppningsvis användas i det arbete som görs i familjer där det finns misstanke från socialtjänstens sida om att pappan är våldsam mot sin partner.

Varför har du blivit inbjuden att delta?

Du har blivit inbjuden att delta utifrån att du arbetar som behandlare inom socialtjänsten, antingen i en verksamhet där ni nischat er mot att arbeta med våld i nära relation på något sätt eller i en verksamhet där ni arbetar med ett bredare uppdrag gentemot barn och unga.

Måste man delta i denna studie?

Det är helt upp till dig att bestämma dig för huruvida du vill delta eller inte.

Vad händer om du bestämmer dig för att delta?

Om du bestämmer dig för att delta i denna studie så kommer jag att arrangera en intervju där vi träffas. Intervjun kommer att ta ungefär en timme och jag kommer att uppmuntra dig att berätta om hur du tänker kring stöd och hjälpinsatser riktade till våldsamma pappor.

Behöver du fylla i något formulär?

Innan du deltar i intervjun kommer du behöva fylla i ett samtyckesformulär. Det innebär att du samtycker till att delta i denna studie. Du kommer att få formuläret vid intervjutillfället.

Måste du delta efter att du skrivit på samtyckesformuläret?

Det är helt upp till dig huruvida du vill delta eller inte. Du kan besluta dig för att inte delta även om du har skrivit på samtyckesformuläret och genomfört intervjun. Du behöver inte ge någon förklaring till varför du hoppar av. När data väl är publicerad i form av en uppsats så finns inte längre möjlighet att dra tillbaka ditt samtycke.

När sker intervjun?

Intervjun kommer genomföras en dag, tid och på en plats som passar oss båda.

Vad händer med informationen du ger vid intervjun?

Med ditt godkännande kommer intervjun att spelas in och därefter skrivas ut. Jag kommer att läsa utskriften av intervjun och lyssna till bandinspelningen av intervjun. Därefter kommer jag att kombinera din intervju med de andra intervjuerna jag genomfört. I slutet av studien kommer jag att skriva en uppsats. Vill du läsa uppsatsen så berätta det vid intervjutillfället, alla deltagare som vill kommer erhålla en summering av studiens resultat.

Kommer deltagandet i studien vara konfidentiellt?

Jag kommer inte att berätta för någon att du deltar i denna studie. Dina svar vid intervjutillfället kommer att behandlas så att inte obehöriga kan ta del av dem. Du kommer att tilldelas ett alias när jag skriver ut intervjun. Personuppgifter om dig kommer avidentifieras. Vill du själv välja ditt alias får du gärna göra det vid intervjutillfället.

All skriftlig information, inkluderat samtyckesformuläret och utskriften av intervjun, kommer att förvaras säkert i ett låst säkerhetsskåp på min arbetsplats tills uppsatsen är färdig och godkänd. Därefter förstörs materialet i en dokumentförstörare. All information som finns lagrad på min dator kan bara nås av mig genom att jag använder mig av ett personligt lösenord.

Vill du ha mer information kring studien från min handledare så är du välkommen att kontakta henne;

Ann-Charlotte Timander

FD, lektor vid institutionen för socialt arbete vid Göteborgs universitet

ann-charlott.timander@socwork.gu.se.

Har du fler frågor eller tankar om intervjun och studien som du vill delge mig eller skulle du vara intresserad av att bli intervjuad? Kontakta mig gärna på nedanstående uppgifter:

Petronella Bergkvist

Göteborgs universitet, institutionen för socialt arbete

E-post: guspetr62@student.gu.se

Tel: 0704-677911

Bilaga 2



Hur behandlare inom socialtjänst tänker kring stöd/hjälp till våldsutövande pappor

Samtyckesformulär

Var vänlig besvara frågorna i detta formulär med ett ja eller nej.

1. Jag har läst informationsbladet om denna studie och förstått vad det innehåller? _____
2. Jag har fått tillfälle att ställa frågor kring studien och fått dem besvarade. Jag förstår också att forskaren finns tillgänglig och kan besvara fler frågor om så önskas? _____
3. Jag förstår att mitt deltagande är frivilligt och jag är fri att när som helst avsluta mitt deltagande i projektet utan att förklara varför? _____
4. Jag samtycker till att delta i intervju som kommer bli inspelad och utskriven som text och intervjumaterialet kommer att användas i denna studie? _____
5. Jag förstår att mitt intervjumaterial kommer att avidentifieras och analyseras tillsammans med andra avidentifierade intervjuer? _____
6. Jag samtycker till att citat från min intervju kan komma att citeras i studien och vid muntliga presentationer av den? _____
7. Jag förstår och samtycker till hur intervjumaterial, samtyckesformulär och analysmaterial kommer att behandlas, hanteras och lagras? _____

Namn: _____

Datum: _____

Bilaga 3

INTERVJUGUIDE

- Kort intro.
Denna intervju intresserar sig för hur du som behandlare tänker kring stöd och hjälp riktat till pappor som misstänks vara eller ha varit våldsamma gentemot sin partner. Jag är intresserad av hur du tänker kring insatser till papporna utifrån att barnet ska kunna må så bra som möjligt.
- Är det ok att jag intervjuar dig?
- Skriv på samtyckesformuläret.
- Har du några frågor innan vi börjar intervjun?
- Är det ok att jag spelar in intervjun?
- Tack för att jag får intervju dig!
- Val av alias
- Kan du berätta lite om var du jobbar, vad som är ditt uppdrag.
- Kommer du i ditt arbete i kontakt med pappor som misstänks använt våld mot sin partner? Hur?
- Om du utgår från barnets bästa, att barnet ska må så bra som möjligt; vad tänker du kring stöd och hjälp till barnets pappor?
 - Ska våldsamma pappor erbjudas stöd? ----- Varför tänker du så..?
 - Hur ska stödet se ut?
 - Vem ska erbjuda det?
- Vilka hinder kan du se finns idag för att erbjuda dessa pappor det stöd/den hjälp de behöver för att deras barn ska må så bra som möjligt.
- Tack för att jag fick intervju dig!
- Kan jag återkomma till dig om det är något jag inte förstår eller vill fråga dig om?
- Du kan alltid återkomma till mig om du har frågor eller vill poängtera något eller komma med en reflektion. Påminn om mina kontaktuppgifter!